Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... гарана | № 121 (13840) | 1972 оной майн 25, четверг | Сэн 2 мүнгэн

хоёр долоон хоногой туршада дүүргэжэ шадаа. Тарилгын шанар һайн.

Энэ амжалтын ушар удхань гэбэл, колхоз тарилгаяа эмхитэй гуримтайгаар эмхидхэжэ шадаа, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Тарилгаяа түргэнөөр, шанартайгаар хэжэ байһан тракторна бригада, механизатор бүхэн саг үргэлжэ урмашуулагдажа, дүй дуршалынь олондо мэдээсэгдэжэ байгаа.

Тиихэдэ механизаторнууд хүртэхысөө бэлдэгдэһэн байгаа. Һайн юумэн гэхэдэ, колхозой олон залуушуул механизаторнуудай һургуули дүүргэжэ, хабарай тарилгада эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсаа. Тиигэжэ зарим ушарта һалхинай бууралхые һамбаашалжа, һүни худалхэ арга олдоһон.

Залуу механизаторнуудые һайнаар ажаллуулхын тула дүршэлтэй коммунистнууд томилогдоһон юм. Тэдэнэр политэмхидхэгшэдээр, бригадирнуудаар, ахалагша механизаторнуудаар табигдаа һэн.

Колхозой Хужарай полевой стандa КПСС-эй XXIV съездын делегат Ж. Хуриганoвай отряд байрланхай. Хамта 30 хүн эндэ худэлдэг. Бүгэдөөрэн энэ жэл механизаторнуудай һургуули дүүргэһэн залуушуул. Түрүүшээр бэрхэтэйшэг байгаа хаш. Дүршэл, дадал бага, шадалшье тиимэшэг. Теэд үнинэй механизатор нүхэр Хуриганoвай хүтэлбэри доро тэдэнэр урдаа табигдаһан зорилгоёо һайнаар дүүргэжэ шадаа. 700 гаран гектар шэниисэ һайн шанартайгаар тарижа, түрүүшынгээ амжалта туйлаа. Энэ отряд колхозойнгоо 40 гаран процент гэхэ гү, али бүхы отрядуудһаа эгээл ехэ тарилга хэдэг юм. Иимэ ехэ даабари бэе дээрээ даажа абахадаа, залуушуул харюусалга ехэтэйгээр ажалдаа хандаһан, оролдоһон байгаа.

Мүнөө колхозой механизаторнууд оройн тарилгые хэжэ эхилбэ.

М. БУЛАГАЕВ.

ҮГЭРСЭ ЕХЭЭР УРГУУЛНА

Эрхирэгэй совхоз 3000 дүрбэлжэн метр теплицэтэй юм. Ажахын огородшон хотын хүдэлмэришэдтэ огородой эдеэ элбэгээр ургуулжа абахын тула хаба шадалаараа оролдожо байнхай. Үгэрсэ, помидорой баян ургаса хуряажа абахын тула огородшод бүри үбэлһөө бэлэдхэл хэжэ захалһан юм. Огородшон түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ гүрэндөө 16,5 тонно үгэрсэ худалдаха түсэбтэй һаа, мүнөө энэ ажалша бэрхэ коллектив тэн хахадыень тушаагаад байна.

Огородшон Софья Агсанова, Зина Бобелева, Агафья Васильева болон бусад халаан буриингөө даабаринe 130—140 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Теплицые даагшын орлогшо А. Н. Корпова, 2. Коммунис ажалай ударнигууд Н. Васильева, С. Агсанова, 3. Бобелева ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОВЕТ-АМЕРИКАН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ЭХИЛЭЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Америкын Холбоото Штадуудай Президент Ричард Никсонэй хоорондын хөөрэлдөөн майн 23-да Кремль соо эхилээ. Совет-американ харилсаанай хүгжэлтэдэ хабаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ залан, бүтэмжэтэй оршон байдалда эхилээ. Оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха талаар харилсаа холбоон тухай СССР США хоёрой хоорондын хэлсээндэ, тэрэшэлэн медицинын эрдэмэй ба элүүрые хамгаалгын талаар харилсаа холбоон тухай СССР-эй ба США-гай правительствануудай хоорондын хэлсээндэ мүнөөдэр гар табиха гэжэ хэлсэгдээ.

Хөөрэлдөөндэ: СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын коллегиин гэшүүн М. Г. Корниенко гэгшэд хабаадаба.

Америкын талаһаа — США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс, национальна аюулгүйн асуудалнуудаар Президентын туһалагша Г. Киссинджер, США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Дж. Бим, гадаадын-экономическа асуудалнуудаар Президентын туһалагша П. Флэниган, гүрэнэй секретариин орлогшо М. Хилленбранд, США-гай гүрэнэй департаментын таһагые даагша Д. Мэтлок, Сагаан байшангай пресс-секретарь Р. Зиглер, Сагаан байшангай аппарадай хүдэлмэрилэгшэд Х. Сонненфелд ба У. Хайленд гэгшэд хабаадаба.

Л. И. Брежнев Р. Никсонтэй уулзаба

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев майн 23-да Кремль соо США-гай Президент Ричард М. Никсонтэй уулзаһан байна.

Совет-американ харилсаанда хабаатай асуудалнуудаар Л. И. Брежнев Р. Никсон хоёрой хоорондын хөөрэлдөөн үргэлжэлүүлэгдээ.

СОВЕТ АМЕРИКАН ХЭЛСЭЭНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАА

Оршон тойронхи байгаалиие хамгаалгын талаар харилсаа холбоон тухай СССР-эй правительствын ба США-гай правительствын хоорондын хэлсээндэ майн 23-най үдэр Кремль соо гар табигдаа. Совет талаһаа СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Америкын талаһаа — США-гай Президент Р. Никсон тус хэлсээндэ гар табиба.

Медицинын эрдэмэй ба элүүрые хамгаалгын талаар харилсаа холбоон тухай СССР-эй правительствын ба США-гай правительствын хоорондын хэлсээндэ мүн лэ гар табигдаа. Совет талаһаа СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр Б. В. Петровский, Америкын талаһаа — США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс энэ хэлсээндэ гар табиба.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта

ҮЙЛЭДБЭРИИН ХҮСЭ ТҮРГӨӨР АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛХА

Түсэбтэ табан жэлэй туршада Россин Федераци дотор хүдөө ажахын продукци, эдеэ хоолой промышленностьда шухала түүхэй эд үйлэдбэрилгын хэмжээн нилээд ехээр нэмэхэ байна. Шухала бүхы продукциин буйлуулагдахын тула, ороoho таряанай, наран сэсэгэй, саахарай свеклын, овощой, үрэ жэмэсүүдэй килограмм бүхэнэй заводууд ба фабрикануудта эрхим шанартайгаар, богони болзор соо бэлэн болгогдохын тула шухала ямар хэмжээнүүд хараалагдаха зэргэтэй байнаб? Энэ асуудалда РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин гэшүүдэй гол анхарал хандуулагдаа. Россин Федерациин Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинуудтахи үйлэдбэриин хүсэ ба гол фонднуудые хэрэглэхэ зорилгонууд майн 23-да тус комиссиин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

РСФСР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министрэй нэгэдэхи орлогшо С. А. Богдановай элидхэл соо, бусад нүхэдэй үгэнүүд дотор нигэжэ тэмдэглэгдээ гэбэл, үйлэдбэриин фонднуудые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, шэнэ предприятинуудые ашаглаха хүдэлмэри түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эдеэ хоолой промышленностиин заводууд ба фабрикануудта ябуулагдажа үргэлжэлөө. Тиин 40 предприяти, 500 шахуу цех ба участогууд үргэлжэ дээрээ оньһожоруулагдаа, 300 гаран поточно-оньһожоруулагдамал ба автомат лининүүд ашаглалгада оруулагдаа. Бии байһан талмай дээрэ, гаргаша багатайтаар үйлэдбэрилгын хүсэ нилээд үргэдхэхын түлөө тэмсэл мүнөө 300 гаран завод ба фабрикануудта ябуулагдана.

Гэхэ зуура, үйлэдбэриин гол фонднуудые хэрэглэлгын ба шэнэ предприятинуудые ашаглалгын талаар министерствын ажал ябуулгадань горитой дутуу дунданууд бии гэжэ депутадууд тэмдэглээ.

(ТАСС).

КОММУНИС ПАРТИИН, СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ПОСОЛЬСТВОДО ЕРЭБЭ

Шаналалай тэмдэг болгон, Монголой Арадай Республикын посольствын Москвадахи байшан дээрэ гүрэнэй туг гунхуулан буулгагдаа. Майн 23-най үглөөнэй 10 часта нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, М. С. Соломенцев гэгшэд МНР-эй посольстводо ерэбэ. Эдээнтэй хамта СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ерэлсээ.

Монгол арадай элитэ мэдээжэ хүбүүн, МНРП-гэй ба арадай засагта гүрэнэй үнинэй ажал ябуулагшадай нэгэн, МНРП-гэй ЦК гай Политбюрогой гэшүүн, Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Жамсарангийн Самбугай наһа бараһантай дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө эдэнэр гүнзэгы шаналалаа МНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Н. Лувсанчултэмдэ, посольствын хүдэлмэрилэгшэдтэ элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд шаналалай лентээр хүреэлэгдэнхэй, сэсэгүүдээр бүрхөөгдэнхэй нүхэр Ж. Самбугай дүрэ зурагай табигдаһан тусхай табсангай дэргэдэ хэдэн минутын турша соо дуугай зогсоод, һүүлээрнь шаналал гашуудалай дэбтэртэ гар табиба.

(ТАСС).

...АГАЙ ЭРТЭДЭ ...ДИХЭЛ ...ЭРГТЭЙ

Манай хөөрэлдөөн

...й һара дүүрэнтэжэ, республикымнай колхоз, совхозуудта ...ороoһото ургамалнуудые тариха хүдэлмэри дүүрэнтэжэ ... Тиихэдэ энэ хабарай тарилгын хажуугаар сабшалан, ...ри һайжаруулхаар соносхогдоһон габшагай хоёр һара ...э түгэсэхэнь. Манай корреспондент аймагуудай хүдөө ...ын управлениин мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдтэй теле...р хөөрэлдэжэ, хабарай тарилгын, сабшалан, бэлшээри ...руулха талаар хүдэлмэриин ябаса тухай хэдэн асуудалда ...сахыень гуйһан байна.

* * *

...бэрэй аймагай Сове...омой хүдөө ажахын уп...главна агроном А. Е. ...ко.

...Союзай байгуулагда...а 50 жэлэй ойн баярта ...оһо таряанай тогтуури...ургаса ургуулхын тула ...ай таряашад горитой...олго гаргана. Нёдондо ...таряа хуряалгын түлэг ...айхада намарай паар ...һандаа ажахынуудай ...рнууд тарилгын үедэ ...шараагүй. Тиигэжэ тэ...а борнойлжо дүүргэ...йноһоонь тарижа захал...

...ондо аймагай колхоз, ...бүхыдөө 46.500 гектар... тариха түсэбтэй бай...аяын мэдээгээр ажахы...механизаторнууд 39.651 ...шэниисэ, 1515 гектарта ...һан байна.

...а таряанай баян ургаса ...араа аймаг дотороо ...Ленинэй нэрэмжэтэ, ...нина», «Путь Ленина» ...й, Суулгын, «Авангард» ...таряашад хабарай ...эмхитэй һайнаар үнгэр... гэжэ тэмдэглэлтэй. ...адаа, дурсагдагша ажа...ын ороoһото ургамал...лгые эгээн түрүүлэн ...байна.

...е мэдэхээр, газараа ...дүүрилжэ, минеральна ... оруулаад, эрхим ша...өөр тарихада баян ур... абтахаар. Манай аймa...з, совхозуудай механи... тарилгын урда тээхэнэ ...амтынгаа суглаанда со...нга абажа, мүрысөө үр...гэрүүлхэ тухай хэлсэ...һүүлээрнь тарилгын тү...байхада хэһэн ажалайнь ...инаар хинан шалгагда...ан дутагдалнуудынь тэ... усадхагдадаг байгаа. ...тракторист, агрегат бүхэн ...ческэ бүхы заабаринуу...эрруулангүй хабарайнгаа ...эрхим шанартайгаар үн...оролдоно. Гадна машина, ...ашаг айгаар хэрэглэхэ ...ал гол анхарал хандуу...эшэ. Газар хахалалгада тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэнэбди. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, гектар бүриһөө дунда зэргээр 14,1 центнер ороoһо хуряахаар түсэблэһэн аймагаймнай таряашад хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхээр.

Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна мелиоратор М. И. КРАСИКОВ:

— Газар гээшэмнай ажахы бүхэнэй гол баялигынь гээшэ ааб даа. Хэрбээ сабшалан, таряалангай үрэжэлэйнь һайн байбалнь, ороoһо таряан, малай тэжээл элбэгээр хуряагдажа, мяхан, һүн, ноoһон бүри ехээр абтаха байна бшуу. Зүгөөр ябажа байгаа сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һара энэ талаар горитойхон үүргэ дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, соносхогдоһон хоёр һарын 45 хоногой туршада аймагай ажахынуудай лугомелиоративна оньһожоруулагдамал бригада, отрядууд даалгагдаһан сабшаландаа 64.668 тонно наг шэбхэ гаргажа тарааһан, 1868 гектарта 383 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан, 5895 гектар газар уһалһан байна. Тиихэдэ 2080 гектар таряаланда 552 тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 650 гектарта 170 тонно аммиагай уһа оруулжа, 3519 гектар таряалангай поли ундалуулагдаа. Габшагай хоёр һарын туршада намаг налхида абтаһан. һөөг бургааһанда дарагдаһан нилээд ехэ сабшалан үндэһөөрөө һайжаруулагдажа, олон жэлэй ногоон таригдаа. Тэрэшэлэн нуга сабшалангаа шулуу шохойһоо сэбэрлэхэ, һубаг, ханаабуудаа. хаалта боолтонуудаа шэнэдхэн заһабарилха талаар горитойхон хүдэлмэри хэгдээ.

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һарын соносхогдохотой адли колхоз, совхозуудай энэ хугасаа соо юу хэхэ, бүтээхэ даабаринуудынь саг дарыдаа зохёогдожо үгтэһэн юм. Тиигээд удаань энэ түсэбэй хэр дүүргэгдэжэ байһаниинь ходо шалгагдажа, дутагдалнуудынь элирүүлэгдэнэ. Сабшалан, бэлшээри һайжаруулгын хүдэлмэри түргэдүүлхын тула ажахы бүхэндэ лугомелиоративна отрядуудые эмхидхэжэ, хэрэгтэй автомашина, тракторнуудые даалгажа үгэһэн байна.

Мүнөө үедэ «Мир», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай лугомелиоративна отрядууд сабшалан дээрээ аммиагай уһа ехээр оруулна. Гэхэтэй хамта, Борьёогой совхозой луговодууд бүлүүр станцяар 80 гектар сабшалан уһалаа.

Игэээдшье габшагай хоёр һара дүүрэнтэхэ дүтэлжэ, сабшалан һайжаруулха, уһалха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри улам эршэмтэйгээр ябуулагдажа байһаар.

Загарайн аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном П. Т. ФОМИН:

— Хабарай тарилгые түргэн болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула нэн түрүүлэн бригада, агрегадуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, шалгарагшадые урмашуулгада гол анхарал хандуулагдана. Табан хоногой дүнгөөр илажа гараһан ажахыда зорюулжа, хүндэлэлэй туг үргэгдэдэг заншалтай. Ингэжэ дүнгүүдыень ходо согсолжо, дуулгажа байхада механизатор бүхэн улам оролдосотойгоор ажалладаг гээшэ.

Хоёрдохеор, тогтууритай баян ургаса ургуулга гансал социалис мүрысөөнһөө бэшэ, мүн газараа һайнаар элдүүрилжэ, агротехникын бүхы заабариин ёһоор тариха ба машина, техникээ зүбөөр, ашагтайгаар хэрэглэлгэһээ сэхэ дулдыдаха байна. Тиин ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхын тула нилээд оролдоо.

Тиихэдэ хэрбээ тракторай гэнтэ поли дээрээ эбдэршөө һаань, нүүдэл мастерскойн мастер — заһабарилагшад тэрэ дороо ерэжэ заһабарилна.

Һүүлэй мэдээгээр аймагай колхоз, совхозуудта бүхыдөө 12.457 гектарта эртын ороoһото ургамалнууд таригдаһан байна. Зарим ажахынууд, жэшээлбэл, «Гигант», Карл Марксын, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай механизаторнууд эртын ороoһото ургамалнуудые болзорһоонь урид тарижа дүүргээ. Мүнөө колхоз, совхозуудай таряашад ойн баярта жэлдэ ороoһо таряанай баян ургаса ургуулхаар, абаһан социалис уялгаяа сүм дүүргэхын тула хамаг хүсэеэ элсүүлэн ажаллана.

Республикын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын хэр ябажа байһан тухай

1972 оной майн 22-ой мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ — процентээр)

Аймагууд	Хабарай тарилга	Ороoһото ургамалнууд	Тэрэ тоодо: шэниисэ	Тэрэ тоодо: горох	Хартаабха	Тэжээлэй корнеплодууд
Баргажанай	48	70	88	35	—	—
Бэшүүрэй	70	86	97	73	32	20
Зэдын	47	66	102	71	—	6
Яруунын	35	47	109	—	—	10
Загарайн	57	75	86	—	47	3
Захааминай	62	93	107	216	—	11
Кабанскын	88	95	97	105	55	—
Хэжэнгын	63	73	100	—	—	—
Хурамхаанай	56	72	96	166	5	14
Хяагтын	59	75	101	33	55	44
Мухар-Шэбэрэй	67	84	101	118	99	19
Прибайкалиин	67	92	94	127	16	4
Хойто-Байгалай	59	97	109	—	—	—
Сэлэнгын	55	66	93	—	—	15
Түнхэнэй	75	93	97	107	38	32
Улаан-Үдын	69	93	99.1	108	49	3
Хоринн	56	74	93	—	26	1
Республика бүхыдөө	60	77	98	96	46	12

Совет-монгол хани барисаанай 25 жэл

БАЯРАЙ СУГЛААН

Монголой Арадай Республикада монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй эмхидхэгдэһээр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаан уржадэр Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэбэ. Суглаанда партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой болон ниитын бусад эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, совет-монгол хани барисаанай Буряадтахи бүлгэмэй түрүүлэгшэ Б. С. Семёнов алдарта ойдо зорюулагдаһан элидхэл хэһэн байна.

Хэр удһаа хойшо совет, монгол арадуудай хоорондо байгуулагдаһан хани барисаан тухай элидхэлшэ тэмдэглээ. Дэлхэйн пролетариадай вождь, совет гүрэниие байгуулагша В. И. Ленин монгол арадай алдарта хүбүүн Сүхэ Баатар хоёр совет, монгол арадуудай хоорондохи хани барисаанай эхи заха табиһан байгаа. Энэ хани барисаан үдэр хоногой үнгэрхэ тума улам хүгжэнэ, бэхижэнэ.

Үнгэрһэн хорин табан жэлэй туршада совет-монгол хани барисаанай бүлгэм ехэ хүдэлмэри хээ, саашадаашье хэхэ байха. Совет оронсй ажалшад арадуудай хоорондохи хани барисаа үндэрөөр сэгнэжэ, социализм, коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулжа ябаһан арадуудта өөһэдынгөө талархал үзүүлнэ.

Совет-монгол хани барисаанай бүлгэм аха дүү Буряад ороной ба Монголой Арадай Республикын ажалшадай дунда хүршэ ёһоной харилсаа холбоо байгуулха талаар горитой хүдэлмэри ябуулаа.

Суглаанда хабаадагшад монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй нэрэ дээрэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баталан абаһан байна.

Удаань суглаанда хабаадагшад Уласхоорондын ленинскэ шангай лауреат, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Жамсарангийн Самбугай наһа бараһан тухайда шаналжа байһанаа мэдүүлбэ.

Суглаанай түгэсхэлдэ Монголой Арадай Республика тухай документальна фильмүүд суглараагшадта харуулагдаа.

Манай корр.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Д. ВАСЮТКИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Элүүрые хамгаалгын зургаануудта үни удаан саг соо амжалтатай һайнаар ажаллаһанайнь, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө түрэһөөр 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, республиканскэ больницын главна врач Данил Дорофеевич **Васюткиниие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1972 оной майн 24.

ЭКОНОМИКЫН ШУХАЛА АСУУДАЛ

Партиин Буряадай обкомой дэргэдэ байгуулагдаһан техническэ дэбжэлтэ туйлалгада нүлөөлхэ Соведэй ээлжээтэ зүблөөн һаяхан зарлагдаба. Тэрээндэ республикымнай промышленностиин предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийна организацинуудайнь секретарьнар хабаададалсаба.

«КПСС-эй XXIV съезд ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ харгы зам тухай» гэһэн асуудалаар элидхэл экономическа эрдэмэй кандидат, партиин обкомой секретарь К. М. ПРОДАЙВОДА хээ. Научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха үедэ кадрнуудтай ябуулагдаха хүдэлмэрине нарижуулан һайжаруулха арга замууд тухай элидхэлые партиин обкомой секретарь В. Г. БИРЮКОВ хэһэн байна. Эндэ хамта дээрээ долоон элидхэл шагнагдаа. Үйлэдбэриин түсэблэлгэ болон эмхидхэл хүтэлбэрилгые нарижуулха, гол фонднуудые ашагтай һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар продукци бүтээн гаргалгые ехэдхэхэ, продукциин шанар һайжаруулха арга замууд, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй нүлөөн тухай элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаа. ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь Б. А. УЛАНОВ, тус заводой главна инженер Л. В. ПОТАПОВ, Тимлюйн цементын заводой главна инженер А. С. ЧЕРКЕС, нарин сэмбын фабрикын директор В. И. ГОВЕНЬКО, «Электромашина» заводой директор П. Н. БУРЛОВ, облпрофсоведэй түрүүлэгшэ Л. С. АСЕЕВ эдэ асуудалнуудаар элидхэлнүүдые хэһэн юм.

Соведэй заседанида хабаадагшад Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводто ошожо, цехүүдэй ажалтай танилсаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ онол арга, харгы зам болон арга боломжонуудые элирүүлэн тодорхойлһон һанамжа зууршалганууд баталан абтаһан байна. «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин ёһоор республикын арадай ажахыда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гол шэглэл» гэһэн асуудалаар научно-техническэ конференци үнгэргэхэ гэжэ хэлсэгдэбэ. Конференцидэ бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ эмхидхэлэй совет байгуулагдаа. Мүн арадай ажахын гол һалбари бүхэнөөр конференци үнгэргэгдэхэ юм.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар республика дотор хэгдэжэ байгаа ажал тухай, заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн элидхэлнүүд тушаа доро толилогдоһон материал соо хэлэгдэнэ.

Партиин XXIV съезд оронойнгоо экономико хүгжөөхэ гол зорилгонуудые, мүн тэдэниие бэелүүлхэ хараа замуудые тодорхойлһон байна. Арад зоной материальна байдал улам һайжаруулха гэһэн экономическа гол зорилго бодото дээрэнь дүүргэхын тула социалис үйлэдбэрөө хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха, ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлхэ гэжэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Республикымнай промышленна предприятинууд, барилгын организацинууд партиин съездын табиһан экономическа зорилго хэр бэелүүлжэ байнаб?

Энэ зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхын тула, **нэн түрүүн, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшүүлхэ эрилтэ табигдана.** Экономикын мүнөө үеын иимэ шухала асуудал научно-техническэ дэбтэлтэ туйлаһанай, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй, түсэб зохёолгые болон үйлэдбэрине эмхидхэн хүтэлбэрилхэ онол арга нарижуулһанай ашаар шиидхэжэ болохо юм.

Республикымнай промышленна коллективүүд ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар горитой ажал хэжэ байнхай.

Машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын предприятинууд шудхалаа, элдэб хэб хэхэ түрүү, шэнэ онол арга хэрэглэдэг болоо. Бүтээсэ ехэтэй станок, машинанууд тодхогдожо, үйлэдбэрине оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга хангана. Эртээнһээ зохёогдоһон программын ёһоор хүдэлхэ станогууд хэрэглэгдэжэ эхилээ. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ горитой хүдэлмэриин хэгдэһэнэй ашаар нёдондо ажалай бүтээсэ 1970 онойхитой сасуулхада 10 процентээр дээшэлһэн байна.

Зарим предприятинууд гол фонднуудые ашагтайгаар хэрэглэжэ, продукци абалгые дээшэлүүлжэ шадаа. Локомотив-вагон заһабарилгын, «Электромашина» заводуудай, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллективүүд гол фонднуудаа һайнаар хэрэглэдэг болоо. Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой коллектив предприятиа шэнэдхэн байгуулжа, шэнэ түхеэрэлгээр хангажа байнхай. Тингэжэ тэдэнэр тракторнуудые заһабари хэхэтэйгээ хамта шэнэ продукци — тракторнуудай прицеп хэжэ эхилээ. Нёдондо түрүүшын 5 мянган прицеп хэгдэһэн юм. Табан жэлэй хугасаада 53 мянган, харин энэ жэлдэ тракторнуудай 11,5 мянган прицеп хэхээр хараалагдана. Заводой коллектив һүүлэй үедэ үйлэдбэрөө шэнэдхэн байгуулаа. Хуушан бүхы станок, машинанууд шэнэ түхеэрэлгээр һэлгэгдэбэ. Тингэжэ үйлэдбэринь нарижуулагдаа, ашаг үрэнь горитой ехээр дээшэлүүлэгдээ.

Тимлюйн цементын заводой коллектив үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада гол фонднуудһаа продукци абалгые аяар 2 дахин дээшэлүүлжэ шадаа. Хэрбээ цементнэ промышленностьда эрьелдэдэг пеэшэнүүдэй ашаглалга 89 процент хүрэдэг һаа, эндэ 93 процент болоһон байна. Тэдэнэй бүтээсэ ямар аргаар дээшэлүүлэгдээб гэхэдэ, пеэшэнүүдэй заһабари эртэнһээ хараалагдаһан гуримай ёһоор хэгдэнэ, үйлэдбэриин, технологическа гурим нарпнаар сахигдана. Нёдондо 1-дэхи пеэшэн шэнэдхэн заһабарилагдажа, жэлдэ 20—22 тонно цемент ехээр үйлэдбэрилдэг болоо. Цементын тээрмэ, хатаалгын барабанууд мүн лэ һэлбэн заһабарилагдажа, бүтээсэнь дээшэлүүлэгдэһэн юм. Тингэжэ жэлдэ 40—50 тонно клинкер ехээр галдаха арга олгогдоһон байна.

Нэгэ түхэригэй гаргаша бүхэниие харюулха, гол фонднуудһаа продукци абалгые дээшэлүүлхэ зорилго сэмбэ нэхэгшэд урдаа табиһан байгаа. Тэрэнээ бэелүүлхын тула үйлэдбэрөө шэнэдхэн байгуулха, фабрикые үргэдхэхэ хэрэгтэй болобо. Фабрикын коллектив үйлэдбэрөө нэгэшье үдэр зогсоонгүйгөөр шэнэдхэн байгуулгын ехэ хүдэлмэри хээ. Цехүүдые үргэдхэхэтэй хамта шэнэ станок, түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Мүнөө нэхэлгын станогуудай 38 процентнь, ээрэлгын машинануудай 28 процентнь бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр һэлгэгдэһэн байна. Ажаллахада таатай зохид эрхэ байдал хүдэлмэришэдтэ байгуулагдаа. Тингэжэ фабрикын коллектив 1971 ондо 60 миллион 971 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байбал, табан жэлэй һүүлшын 1975 ондо 100 миллион түхэригһөө үлүүтэй продукци наймаалха юм. Табан жэлэй туршада сэмбэ нэхэлгэ 67 процентээр дээшэлхэ. 1971 ондо нэгэ түхэригэй гол фонднуудһаа 14 түхэриг 50 мүнгэнэй продукци абтаа һаа, 1975 ондо 16 түхэриг 70 мүнгэнэй продукци абтахаар хараалагдана.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай ондоошье арга замууд предприятинуудта хэрэглэгдэнэ. Наука, техникын туйлай түргэнөөр хүгжэжэ байгаа мүнөө үедэ тэдэнэй туйлалта үйлэдбэридэ дары нэбтэрүүлхэнь, түсэблэлгые нарижуулха болон үйлэдбэрине эмхидхэн хүтэлбэрилхэ шэнэ онол арга хэрэглэхэнь ехэ шухала. Ажалай Улаан Тугай орденто авиазаводой, Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй коллективүүд үйлэдбэрине эмхидхэн хүтэлбэрилхэ оньһон арга (АСУ, АСУП) хэрэглэхэ бэлэдхэл хэжэ эхилээ. Промышленна предприятинууд арадай ажахые эмхидхэн хүтэлбэрилгын гол звено гэжэ тоологдодог. Тиимэһээ предприятинуудай үйлэдбэрине түсэблэхэ, эмхидхэхэ хэрэгэй пугархай һайн, оньһожоруулмал, автомат аргаар бэелүүлэгдэхэ бүринь арадай ажахыда аша туһатай.

Һайн шанартай, ашаглалгада найдамтай бэхи продукци бүтээн гаргаха гээшэ үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ онол аргануудай шухалань гэжэ тоологдоно. Удаан саг соо эбдэрэнгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ станок, машина бүтээхэдэ, арадай ажахыда ехэ аша туһатай. Ехэ материал, металл алмагдана, ажалай гаргаша бага болоно. Энэ талаар республикымнай предприятинууд зарим дүй дүршэлтэй байна. продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарал хандуулна.

«Электромашина» заводой коллектив республика дотороо эгээл түрүүлэн зарим электродвигательнүүдтээ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг абаһан юм. Шэнэ техникэ, түрүү технологи хэрэглэһэнэй, продукциин шанар һайжаруулха гэжэ ходо оролдожо байһанай, түрүү онол арга, дүй дүршэл халан абалсаһанай ашаар һайн шанартай электродвигательнүүд, автокрануудые бүтээдэг болоно. Заводой цехүүдтэ шэнэ станогууд тодхогдоо. Деталь болбосоруулха шэнэ онол арга хэрэглэгдэнэ. Углекислэ газаар гагнуури хэгдэнэ. Тингэжэ гагнууриин бүхы продукциин 94,7 процентнь гэдэргээ бусаалтагүйгөөр, ашаглалгада тушаан абтадаг юм. Эндэ хэгдэдэг АО-3-315 түхэлэй двигательнүүд шанарай талаар дэлхэйн эрхим фирмэнүүдэй двигательнүүдһээ үлүү һайн.

Заводой бүхы продукци гүрэнэй аттестаци гаранхай. Продукциин горитой хубинь Гүрэнэй тэмдэгтэй, шанарай нэгэдэхи категориин сэгнэлтэтэй юм. Байгша оной июньдэ ВАСО түхэлэй электродвигательнүүд эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг абахаар зууршалагдаха байна. Тииһэдээ завод бүхы продукциингаа 91 процентые һайн сэгнэлтэтэйгээр тушаадаг болохо. Эрхим шанартай продукци бүтээһэнэй ашаар завод 122 мянган түхэригэй нэмэлтэ олзо доход абаа.

Продукци бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха хэрэг арадай ажахын эрилтэ болон арга боломжонуудтай тааралдуулагдан бүтээгдэхэ ёһотой. Энэ эрилтэ хараадаа абаһан тус коллектив 1969 онһоо хойшо бүхы продукциява шэнэлжэ шадаа.

Харин ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Үни удаан саг соо ашаглагдаһан түхеэрэлгэнүүд предприятинуудта ехэ олон. Гарай хүсөөр бүтээгдэдэг ажал, илангаяа ашаа тээхэ, буулгаха, мүн складуудтахи хүдэлмэри оньһожоруулха талаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Олон предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргэнэгүй. 1972 оной түрүүшын кварталда республикымнай 37 предприяти энэ даабаряа дүүргээгүй. Мүн 21 предприяти нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ шадаагүй байна.

Научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаһанай, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлһэнэй, үйлэдбэриня эмхидхэл, түсэб зохёолго нарижуулан һайжаруулһанай ашаар ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гээшэ коллектив бүхэнэй заатагүй бэелүүлхэ зорилго болоно. Бүтээн гаргадаг машина, механизм, приборнуудай шанар һайжаруулха, ашаглалгада найдамтай бэхи зүйлнүүдые бүтээхэ талаар эмхидхэлэй, техническэ хэмжээ хараалаад, тэдэнээ бэелүүлхэ шухала гэжэ тоологдоно.

Хүтэлбэрилхы тушаалтай, дунда зэргын хүтэлбэрилхы кадрнуудай юрэнхы бэлэдхэл, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудал мүнөө үеын гол эрилтэнүүдэй нэгэн юм. Тиимэһээ предприятинуудай инженер, технигүүдэй, мастернуудай бэлэдхэл, шадабари дээшэлүүлхэ зорилгоор элдэб һуралсал эмхидхэхэ, тэдэниие тусхай шалгалтада хабадуулха тухай соведэй заседаниин һанамжа, зууршалга дотор онсо анхарал хандуулагдаба. Иимэ асуудал яахадаа шухала дээрэ тоологдоноб гэхэдэ, промышленна предприятинуудта ажаллажа байгаа инженер, технигүүдэй олонхинь тусхай дээдык бэлэдхэл үгы байна. Мастернуудай тушаалтай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые абажа хараха болоо һаа, тон үсөөниинь дээдэ һургуулитай юм. Ойрын хэдэн жэлэй туршада хүтэлбэрилхы тушаалтадые, мүн юрын хүдэлмэришэдые элдэб һуралсалда хабадуулха, техническэ дэбжэлтын, экономикын шухала эрилтэ мэдэхэ, эдэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэжэ шадаха кадрнуудтай болохо эрилтэ табигдаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын тула бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, ажалай сагые зүбөөр, һайнаар хэрэглэхэ, материал, металл гамтайгаар гаргашалха тухай заагдаа. Мүн олониитын эдэбхи үүсхэл бадаруулан хүгжөөгөөгүй, үйлэдбэрине эмхидхэн хүтэлбэрилгэдэ тэдэниие олоор хабадуулаагүй һаа, экономико хүгжөөхэ асуудал шиидхэхэнь бэрхэшээлтэй юм. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй үүргэ дээшэлүүлхэ, материальна, моральна урмашуулга зүбөөр хэрэглэхэ арга замууд тодорхойлогдоо.

Үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан лини, участогуудые байгуулха, түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ тухай онсо заагдаһан байна.

Үйлэдбэрөө хүгжөөхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ талаар предприятинуудай арга боломжонууд элирүүлэгдэһэн байна. Тэдэнээ хэрэглэхэ хэрэгтэнь зүблөөн дээрэ дурадхагдаһан һанамжануудай аша туһатай байхань дамжаггүй.

С. БАРДАМОВА.

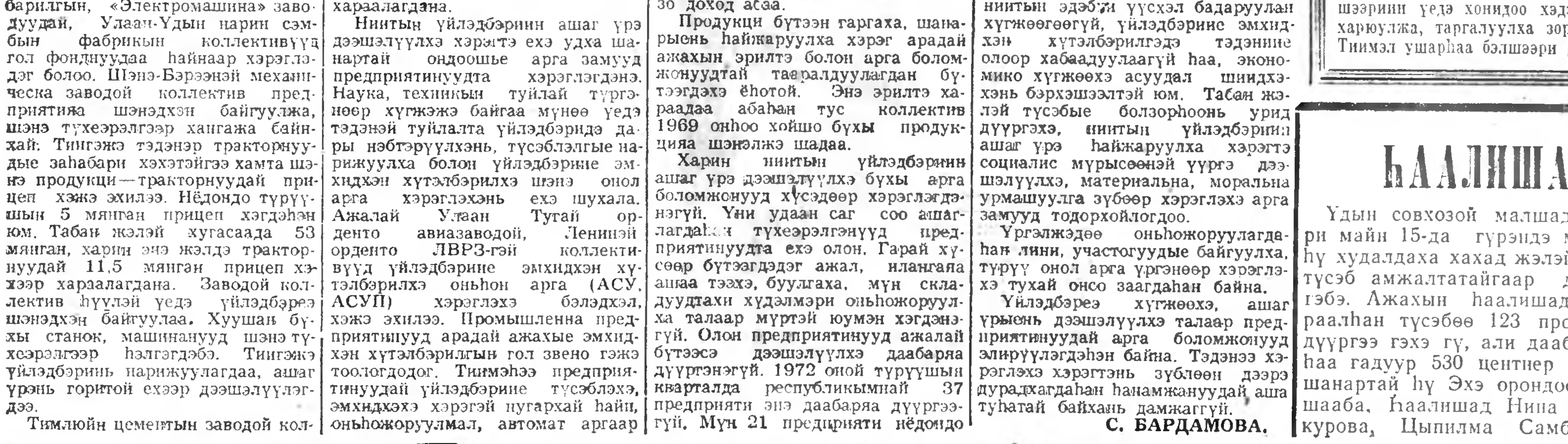

«Электромашина» заводой электро-механическа цех соо.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

Түрүү хүн тухай

Һанаһандаа ХҮРЭБЭ

Үдэшын боро хараан эхилжэ, жэргэмэл шубуухайнуудай ирагуу дуун намдаһаар намдажа, һүниин эзэн — шара шубуунай хаана, холо ганса нэгэ һүүхирхэ, юунэйшьеб даа абяа анирһаа сошордоһон гүрөөһэнэй гэнтэ гэнтэ буухирха эб элихэнээр дуулдана. Шэхээ хэдышье шангадхан иишэ тиишээ шаһнаархахадамнай, дуулдаха ондоо абяан соностоногүй.

— Отарын һүрэг хонин ерэжэ ябаа хадаа ойн нэрьесэ маараладжа ябаха ёһотой, — гэжэ, намтай хамта ябаһан зоотехник хэлэбэ. Нүхэрэймни хэлэһэн зүб гэжэ ойлгобошье, хонишонтой аргагүй уулзаха байһандаа яахашье аргаяа ядаһан би, «магад» дүтэлжэ ябаа гү» гэжэ найданаб. Үгы даа. Шэб харанхы болоһон хойно хонишон бэлшээриин газарта лаб хонобо гэжэ ойлгобобди.

Хадын оройһоо гэдэргээ буужа, хонишонойдо ерэхэдэмнай, Цырен нүхэрынь: «Ерэхэгүй гэжэ хэлээһэмнайб даа. Загнуугаа абаад лэ гараа хадаа хонон ошодог юм. Хонохогүй һаа, бэлэн сай абаад гарадаг. Энэ үглөө загнуугаа абаашана һэн. Холохон ошоһон байха даа. Үглөө үдэшэлэн лэ ябаһаар ябажа ерэхэ», — гээд, ойлгобо гүт, али үгы гүт гэһэн янзатай һүлэмхихэн дэнгэй гэрэлдэ бидэниие шэртэнэ.

Иигэжэ бидэнэр хонишон Пүрбэ Жамсаранович Намсараевтай уулзажа шадангүй бусаһан байгаабди. Энэ хонишоной бүлэ жэлһээ жэл бүри колхоз дотороо, заримдаа аймаг соогоошье түрүүлжэ гарадаг юм.

Хонишодой суглаан, зүблөөн дээрэ хонишон Намсараевтанай нэрэ дурдагдажа, тэдэнэй ажал хүдэлмэри, дүй дүршэл тухайнь хөөрэхэдэ, зарим нэгэн хонишод, «Хододоол магтуулдаг Пүрбэтэнагшаб» гэхысэ байха. Бодото хэрэг дээрэнь хараха болоо һаа, 100 эхэ хонин бүриһөө хурьга абалгаар, нооһо хайшалалтаар, хони хурьгадаа бэлшээн тарлалуулжа, шэгнүүрыень нэмээлгээр хамагһаа үлүү, һайн дүн харуулдаг юм.

Энээнэй тула Пүрбэ Жамсаранович зунай бэлшээриин үедэ хонидоо хэдэн һайн бэлшээридэ харюулжа, тарлалуулха зорилго табидаг байна. Тиимэ ушарһаа бэлшээри дээрээ 1—2 хоногоор ябашадаг. Эгээл тиимэ ушартай бидэ... до зун ушарһан байгаабди. Байрада... шээриеэ зуһаландаа оромсоороо ашагла... шодоо холынгоо бэлшээрине ээлжэлүү... лэдэг. Тэрэ үедэнь дүтын бэлшээрии... һормолжо байха. Бүхэли үдэртөө бэлш... һаар, оройтоһон газартаа хонидоо хэ... үглөөнэй һэрюундэ бодхоожо, эдеэлүү... тай. Тингэжэ хонид үдэр бүри байрада... даггүй хадаа таргалхаар һайн байдаг. ... үрэжүүлгын эхилтэр Пүрбэ ехэнхидээ ... бэлшээрие ашагладаг. Үрэжүүлгын ... хонон бэлшээхэ аргагүйдэхэдөө, ... бэлшээрие хэрэглэхэдэнь бэлэн байдаг ю...

Иигэжэ ажаллаһанай ашаар нёдондо хони... риһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалһан, 100 ... хонин бүриһөө 93 хурьга абажа тэнжээгээд, ... дэпэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые 22 ки... граммда хүргэжэ тушааһан байгаа. һү... һайнаар таргалһан хонидоо үрэжүүлээ... һан юм. Зунай, намарай сагта һайн бэлш... ябажа хүсэ абаһан хонид үбэлжэлгэдэ ... тобир тарганууд, хурьгалхадаа дэлэн ехэ... тэй байдаг. Энэнь хурьга абалгын ... шиидхэхы удха шанартай.

Үнгэрһэн ноябрь һарада зэргэлжэ ... 3 колхозой хонишод сугларжа, хурьга ... хэн ямараар бэлдэжэ байнаб, хэды хурьга ... түсэб, уялгатайб гэжэ шалгалсахадаа, ... Намсараевтан 100 эхэ хонинһоо 100 хурьга ... хабди гэжэ мэдүүлһэн юм. Теэд Пүрбэтэ... үгэ хэлэдэггүй зон гэжэ нютагаархидынь ... мэдэдэг. Мүнөө Намсараевтанай отарын ... 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад ... нээ бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна.

Пүрбэ Намсараевич холынгоо бэлшээри... рэһаар хахад һара болобо. Энэ жэл хони... һөө 3,3 килограмм нооһо хайшалжа, ... бухэнэй шэгнүүрые 23,5 килограммда ... илгаха уялгаяа дүүргэхын түлөө яһала ... байна.

Арбан дүрбэн жэлэй туршада эхэ хонид... рые эрхилжэ ябаһан энэ айлайхи хамтынга... нин һүрэгтэ найма мянга шахуу хурьга ... һэн байха, 250 гаран центнер нооһо хай... хамтынгаа жасада оруулалсаа.

Оролдосотой, дүй дүршэлтэй болоһон хони... бүлэ аймагай түрүү хонишодой зэргэдэ ... ябадаг, һайшаал, магтаалда хүртэдэг ... бын нүхэр Цырен Цыдемпиловна нютаг... дэй депутадаар һунгагданхай. Энэ жэл СССР ... байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе эрхимээр ... хын тула абаһан уялгаяа үлүүлэн ... ерэхэ жэл мүнөөнэйхиһөө дутуугүй. 100 ... бүриһөө 100 гаран хурьга абахаар ... шанартайгаар үрэжүүлхэ гэһэн ... зорилго табяад, ажаллажа байна. Энэ ... магай, республикын «зуутанай» тоодо ... һон Намсараевтанай бүлэ саашадаашье ... туйлажа, СССР-эй, мүн Буряад оронейнгоо ... үдэрнүүдые ажалай бэлэгээр угтаха бай... ямаршье һэжэг байхагүй.

Д. АЮШЕ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Ж. Намсараев. Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхоз.

ҺААЛИШАД, ҮХЭРШЭДЭЙ ОРОЛДОЛГООР

Үдын совхозой малшад бүри майн 15-да гүрэндэ мяха, һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ. Ажахын һаалишад хараалһан түсэбөө 123 процент дүүргээ гэхэ гү, али даабариһаа гадуур 530 центнер һайн шанартай һү Эхэ орондоо тушааба. Һаалишад Нина Шакурова, Цыпилма Самбуева гэгшэд дүрбэ һарын туршада хаража байһан үнеэн бүриһөө 1105—1031 килограмм һү һаажа, габшагай бэрхэ ажалаараа бултанда жэшээ харуулна. Мүн һаалишад Гармажаб Жимбеева, Мария Банзаргашеева, Шамсанур Ахмятова болон бусад абаһан социалис уялгануудаа урагшатайгаар бэелүүлжэ байна.

Нарай малые харууһалха гээшэ тиимэшье амархан хэрэг бэшэ. Тугалшад Г. Бимбаев, П. Дамбаева, Г. Цырендоржиева болон бусад хаража байһан тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдээ 600—800 граммаар нэмээнэ.

Ажахы гүрэндэ 745 ... тарган мяха тушаажа, ... ряа 165 процент дүүр... дартай тарган мяха ... тушааха хэрэгтэ үхэр... дежда Грешилова, ... Рожков гэгшэд хаба... гарган ажаллаба.

Үдын совхозой һаа... үхэршэд түсэбтэ табан ... хоёрдохи жэлдэ гүрэ... мяха худалдаха ... түсэб болзорһоонь ури... гэжэ, СССР-эй 50 жэ... баярые шэн зорихто ... эрхим бэлэгүүдээр ... эрмэлзэнэ.

Д. ДОРЖ...

Хорнин аймаг.

Зүблөөн-семинар эхилбэ

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай соёлой ордондо мяха болбосоруулдаг предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн-семинар эхилбэ. Энэ зүблөөндэ Россиин Федерациин предприятинуудай ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана.

Айлшадай дунда Ураал, Сахалин, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй мяха болбосоруулдаг промышленностиин мэргэжэлтэд бии.

Зүблөөндэ хабаадагшад ... комбинадуудай гаргадаг ... циин шанарай түлөө ... на хүдэлмэрилэгшэд хэр ... оролдожо, шухала асуудал ... хэлсэнэб гэжэ хөөрэлдэхэ ...

Мяха болбосоруулдаг пред... тинуудай ветеринарна хүд... лэгшэдэй семинар майн ... 31 болотор үргэлжэлхөөр ... лагдана.

В. АНДРЕ...

Социалис оронуудаар

ХОТЫН НЭРЭ— ЛЕНИНВАРОШ

Мүнөө венгер энэ хотодо уйтан, годи бэди гудамжанууд байхагүй. Хуушан хэрэмэй ханануудай һандархай үлэгдэлнүүд үни сагай һүртэ бастионууд дайралдахагүй. Тингэбэшье энэнь өөрын түүхэгүй гэһэн ушартай бэшэ юм. Шэнэ, социалис хото Венгридэ һалбаран хүгжөөд, һаяшаг үнгэрһэн ба мүнөөнэйнгөө байдалаар омогорхохо ёһоороол омогорхоно. Хотын нэрэ — Ленинварош. Ильич багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэл болгон энэ нэрэ үгтэһэн юм.

Минкольц хото хүрэтэр 30 километрһээ халта ута зайтай байгаашье һаань, Тисаседеркень тосхоной зон урда сагта хото гээшые хараагүй юмэл. Харин мүнөө тус тосхоной һууринда Ленинварош мүндэлэн һалбараа. Дүтүүр гарадаг түмэр замай үгы хадань, энэшье харгы тус хотынхидто ехэ удхатай байгаа бшуу. Хүрьһэ муутай газарай ажал хамаг хүсэ шадал, саг барадаг байһан. Нютагай һургуулиин директор Иштван Гуйяш һурагшадаа дахуулаад, тосхоной захада гарадаг байба. Үргэн нэмжээ тала тээшэ заагаад, энэ нютагай ерээдүйн байдалые бидэнэй урда зураглан харуулдаг һэн. Нэгэ дабхар гэрнүүдтэ үдэһэн үхибүүд энээниие харахадаа, үнэншөөгүй...

Мүнөө Иштван Гуйят — Ленинварош хотын Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

...Будапештһээ Ленинварош хүрэтэр машинаар ябахада, гурбан часһаа үлүүхэн саг ээлдэг. Сонхын саагуур полинууд жэргэнэн үнгэрнэ. Нэгэ янзын тала дайдын дунда гэнтэ олон дабхар гэрнүүд бии болоодхино. Энэ хотодо хуушанай «нэгэ дабхар гэрнүүд» баригдахагүй гэжэ бодомжологдоһон байгаа. Тэрэнь абаһаар харагдана. Тингэбэшье өөрын онсо гоё һайхан талатай юм.

— Манай хотын улад зоной дунда миниин һурагшад байһан хүнүүд нилээд олон,— гэжэ Иштван Гуйяш хөөрэбэ.— Эндэхи зоной гол хубинь — ороной хэдэн арбаад ехэшье, багашье хото, хүдөө нютагуудһаа ерэһэн хүнүүд болоно. Энэ хизаар ба хото тэдэнэй тус бүридэнь тон үнэтэй һанагдадаг. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй гараар баригдаһан, тэдэнэй хараһаар байтар ургаһан байна бшуу. Мүнөө Ленинэй нэрэ абаад байхадаа, илангаяа үнэтэй һанагдана.

Ленинварошто залуушуул олон. Хүн зонойнь дунда зэргын наһан — 27-тойшуул. Гайхахаар бэшэ. Юуб гэхэдэ, эндэ үхибүүдэй түрэлгэ бүхы ороной дунда зэргын хэмжээнһээ 5 дахин олон байна. Эндэ ехэнхидээ химигэй мэргэжэлтэй зон ажаһуудаг. Дайнай урда тээ эндэ дээдэ һургуулитай хүниие олохонь тон бэрхэтэй байһан. Харин мүнөө зонойнь хахад дунда һургуули дүүргэһэн, дээдэ һургуулитай болонхой. Зариман мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула институдай үдэшын отделенидэ һурана.

Эндэхи химическэ комбинат өөрынгөө дэлисэ далайсаар һонирхол үүсхэнэ. Олифсинүүдэй талаар совет-венгриин экономическа харилсаа холбооной тогтоогдоһонтой дашарамдуулан, тус предприяти тухай һүүлэй үедэ хэблэлэй хуудаһануудта ходо бэшэдэг болонхой. Ленинварош худар шэнэ трубопровод татагдана. Эндэ совет нефтеэр этилен буйлуулагдадаг болохо юм. Һаядаа комбинадай шэнэ корпусуудай бодохо талмай хараа һэм. Продукциинь зарим хуби һөөргөө — СССР-тэ эльгээгдэхэ юм. Эндэ венгер этиленээр полихлорвинил, һүүлээрнь пластмасса үйлэдбэрилэгдэхэ. Тингээд баһа бэлэн болгогдоһон зүйлнүүд Венгри, Польшо ба Болгарида эльгээгдэхээр хараалагдана.

Энэнь мүнөөдөө проект байһаар. Гэхэ зуура, социализмын оронуудай экономикын харилсаа холбооной амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһые ойлгохо арга олгоно.

— Манай оронуудай адли предприятинуудай хоорондо технологиин талаар нягта холбоо барисаан бэелүүлэгдэнэ,— гэжэ комбинадай генеральна директор Андор Хусар хөөрэбэ.— Энэ хадаа манай үйлэдбэриин харилсаандахи шэнэ зүйл болоно. Теэд, иимэ холбоон олон юумэ хэхэ эрилтэ табина гэбэл, нэгэ предприятиин эршээ алдаа һаа, тэрэнь нүгөөдэ анда предприятида дары нүлөөлхэ байна. Тиимэһээ шэнэ түхэлэй харилсаа холбоон тогтоогдоно бшуу. Олон асуудал хамтадаа шиидхэхын тула ходо ходо уулзадаг байхабди. Манай комбинат һаяшаг совет-венгер хани барисаанай бүл... хамтын гэшүүн болобо гэжэ ... лаһан байгаа бэзэт. Манай ... бүхыдөө бүлгэмэй хамты... шүүн болоо.

Тиимэ. Энээн тухай бэ ... һэм. Бүхы городоорооо бүл... хамтын гэшүүн болоһон ... урда тээнь байгаагүй юм. ... гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, тус ... Ленинэй нэрэ нэрлүүлжэ ... бшуу.

Хотын партийна коми... секретарь Иштван Уйвари... лэһэн үгэнүүд элеэр һа... һэн.

— Шэнэ, социалис тухай ... жэнүүдэйнь бүри ехээр ... бэелхын тула, городтоо Лен... нэрэ үгэхэ гэжэ шиидхэһэн ... гаабди. Манай хото энэ нэр... хүрэмөөр лэ байха.

Г. ГЕРАСИМОВА, тусхай корр. АПН.

Будапешт—Москва.

СОВЕТ АРАДУУДАЙ АХА ДҮҮ БҮЛЭДЭ

СССР·50

Динмухамед КУНАЕВ,
КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн,
Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь

...ОН МИЛЛИОН ажал... хүсэл эрмэлзэлээр ... Социалис Республика... Союзай байгуулагда... 1822 оной декабрь түү... хэтэ мүнхэдөө бэшэгдэн... хадаа Ленинэй нацио... политикын айхабтар ехэ ... толотомо үрэ дүн мүн. ... республикануудай ССР ... һайн дураараа ороһон ... манай ороной арадуудай аха ... бэе бэедээ эдэбхитэй... харилсан туһалалсаха арга ... гээшэ. Энэ харилсаан хэ... бэрхэшээлнүүдые да... ража, социалис общестын ... байгуулалтын үлэмжэ ... талые, Советүүдэй олон на... ороной хүсэ шадалые, ... хэрэм байһаниие бү... түрэлтэндэ харуулһан бай...

... сагһаа уг залгамжалаг... политическэ, экономическа ... культурна талаар арадуудай ... бэшэ байдалые түргөөр ... тула Ленинэй парти бү... хуу хээ. Энэ туйлалтые ... Ильич Ленин заажа ... Россин урдань дарлаг... байһан арадууд тушаа Ле... айхабтар ехэ анхарал орол... шэнэ дэлхэй байгуулха ... хүдэлөөнэй бүхы ... — нацинуудай хоорондохи ..., гүрэнэй ба партийна ... алта, экономико нэбтэрэн-

... Казахстан мүнөөдэр ямар ... баян, алдар суутайб, тэ... Ильичэй нэрэтэй, ... партиимнай илалта тү... хэрэг ба ажал ябуулга... шаршагүй холбоотой.

... хүтэлбэри доро, Ком... партиин, гүрэнэй элитэ оло... ажал ябуулагшадай сэхэ ха... татайгаар совет арадуудай ... Союзда адли тэгшэ эр... ороһон Казахай респуб... байгуулга үнгэрһэн юм.

... дарлаглажа байһан ара..., тэрэ тоодо казахуудташье ... болон соёл культурын ... тэгшэ эрхэ сүлөө олохо ... хүнгэхэн хэрэг бэшэ ... Национальна заха хизаар... промышленность шадаал ... түргөөр хүгжөөхэ, нацио... хүдэлмэришэн анги бай..., социализм байгуулгада ... эдэбхи ехэтэйгээр ха... хэрэгтэй байһан юм. ... парти ба Советскэ пра... шууд түргөөр абаһан ...нүүдэй ашаар эдэ зорилго... амжалтатайгаар шиидхэгдэ... гшэ.

...ТАЛЬАН замаа мүнөө эрьен ..., түүхэтэ богони болзор ...тэй ядуу, эрхэ сүлөөгүй ... байһан Казахстанай ... хүгжэлтэтэй экономико ба ... ратай социалис республика болоһониинь омог баяраар тэмдэглэнэбди. Эдэ бүхы туйлалтанууд Эхэ ороноймнай бүхы арадуудай, нэн түрүүн манай аха заха агууехэ ород арадай һайн дуранай туйлай ехэ туһаламжаһаа эшэ үндэһэтэй.

Һаяхан түгэсхэгдэһэн наймадахи табан жэлые һанаад үзэел даа. Тэрэ үе соо ороноймнай экономическа томо район болохо Казахстанай үүргэ бүри дээшэлжэ, ниитын ажалай хубаарилда тэрэнэй удха шанар бүри дээшэлээ. Хүсэ ехэтэ шэнэ электростанцинууд, металлургическа ба машина бүтээлгын заводууд, шахта болон нүүрһэнэй уурхайн гигантнууд ашаглалгада үгтэнхэй. Хэдэн завод, фабриканууд шэнэдхэн хубилгагдажа, шэнэ техникээр хангагдаа. Арадай ажахын һалбаринуудай бүридэлдэ, газар дайдада промышленность тааруугаар хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ хубилалта болоо.

КАЗАХСТАНАЙ тала дайдада индустриин хүсэ ехэтэй шэнэ комплекснууд бодхоогдоно. Тэдэнэй нэгэн Павлодар—Экибастузай комплексдо ашагта малтамалнууд абтана, шэнэ техникэ бүтээгдэнэ. Эндэ жэл соо 45 миллион тонно нүүрһэ үгэхэ хүсэтэй «Богатырь» гэжэ уурхай байгуулагдана, энэнь хаанта Россин малтадаг нүүрһэнэй хэмжээнһээ нилээд ехэ болоно. Энэ табан жэл соо Экибастуз түлишэ малталгаар оронойнгоо гурбадахи кочегарка—Карагандае ахиха байна. «Казахстан» гэжэ маркын тракторнууд бүри олоор гаргагдаха. Павлодарта алюминиин, Ермагта—ферросплавай заводууд баригдаа. Табан зуун километр утатай Эртыш—Караганда гэжэ каналай эхин Павлодарһаа холо бэшэ захална. Тус барилгын хоёрдохи ээлжээн талын дундуур һаяар татагдажа, Иртыш мүрэнэй уһан Джезказган хүрэхэ юм. Энэ табан жэлдэ Ермаковско ГРЭС-эй, химическэ комбинадай, нефть илгадаг заводой түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүрэжэ, ашаглалгада үгтэһэн предприятинуудай тоо бүри олошорхо.

Республикымнай 17 областиин хүдэлмэришэд ба колхознигууд үнэн сэхээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, олон һалбарита промышленность, оньһожоруулагдаһан хүдөө ажахыгаа бата найдамтайгаар хүгжөөнэ.

Ленинэй ордоноор хоёр дахин шагнагдаһан Кустанайн областиин ажалшад промышленность ба хүдөө ажахын арга боломжонуудые шадажа хэрэглэхэ талаар үльгэр жэшээ харуулна. Үнгэрһэн табан жэлдэ кустанайнхид миллиардһаа дээшэ пүүд таряа гүрэндэ тушаагаа. Тиихэ зуураа тэдэнэр областьёо Казахстан ба Ураалай металлургическа предприятинуудта түмэрэй руда эгээл ехээр үгэгшэдэй нэгэн болгоо.

Казахай республика мүнөө орон доторoo абтадаг нүүрһэнэй, түмэрэй рудагай, буладай, прокат, туулган, зэд, титан, химиин продукциин ниитэ хэмжээнэй горитойхон хубиие үгэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Казахстанай промышленность бата найдамтайгаар хүгжөөгдөө.

Хэрбээ Октябриин революциин урда тээ Казахстанай тулюур туйгаан предприятинууд Россин промышленна продукциин нэгэ процентһээ багые үгэдэг һаа, мүнөө манай республика үйлэдбэриингөө хүсэ шадалаар Советскэ Союз дотор гурбадахи һуури эзэлжэ, гол үрэ дүнгүүдээрээ Баруун Европо ба Азиин экономическа талаар хүгжэнги олохон оронуудые ахижа гаранхай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Казахстанай гадаадын худалдаа наймаанда гаргадаг продукциин ниитэ хэмжээн хоёр дахин дээшэлээ. Мүнөө республикымнай үйлэдбэрилһэн продукци дэлхэйн дала гаран оронуудта эльгээгдэнэ. Гадаадын худалдаанда эльгээгдэдэг машина, түхеэрэлгэ ба приборнуудай олоор эльгээгдэдэг болоһон ушар хадаа үйлэдбэриимнай техническэ ба культурна хэмжээнэй түргөөр ургаһые гэршэлнэ.

Шэнээр байгуулагдаһан городуудаар, тэдэнэй хүсэ ехэтэ индустряар, үндэр соёл культураар, шэнэ газар дээрэ байгуулагдаһан колхоз, совхозуудайнгаа амжалта түгэс ажалаар, Казахстанай тосхон, аулнуудай шэг шарай хубилгаһан автомобильна, түмэр, агаарай, уһан замуудаар омогорхон баясанабди.

ДАБАЖА ГАРАҺАН замайнгаа шата бүхэндэ бүхы совет арадуудай аха дүү дэмжэлгэ, туһаламжада хүртэжэл ябаабди. Үшөө граждан дайнай үедэ агууехэ аха дүү нүхэсэлэй революционно хуулиин ёһоор манай хизаарай олон национальна хүн зон интервентнүүдһээ, сагаан гвардецүүдһээ, буржуазна националистнуудһаа Октябриин туйлалтые аршалан хамгаалха хэрэгтэнь казах арадта туһалһан байха юм. Казахстанай хүбүүд, басагад ород, украинецууд болон татарнуудтай суг алдар солото Чапаевай дивизидэ ябажа, шэн габьяатайгаар тулалдаһан түүхэтэй. Элдэб национальностиин түлөөлэгшэд Алиби Джангильдинай отрядай Улаан туг доро жагсан, В. И. Ленинэй даабаряар Каспиин далай шадарай элһэн губяар дайшалхы аяншалга хэжэ, Актюбинскын фронтдо буу зэбсэг хүргэһэн байна.

Арадуудай хани нүхэсэл амгалан сагта социализм байгуулгын шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн гээшэ. Алдар сууда гараһан Турксибай, Балхашай зэдэй гигантын барилга олоной хүсөөр бодоо, Эмбын нефтяннигууд Азербайджан ошожо, Карагандагай шахтернууд Украина ошожо һураа, Москва, Ленинградта инженер, врач, бусад эрдэмтэдэй һураха, дүй дүршэлөө халан абалсаха ушар захагүй. Агууехэ ород, аха дүү бусад арадуудай хани халуун туһаламжын ашаар казах арадай туйлаһан бүхы амжалтануудые тоолжо барахын аргагүй.

Оронойнгоо зүүн зүгэй районуудта үйлэдбэриин хүсэнүүдые ехээр хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан партиин хараа шугам ленинскэ национальна политикатай сүм тааралдажа, Казахстанай газар дайдада жэшээ боломоор бэелүүлэгдээ. Социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгалтын нүлөө доро нацинуудай хоорондохи атаа мэеэ, илгаа, бэе бэедээ найдахагүй ушар бусалтагүйгөөр мартагдаа.

МАНАЙ ЭСЭГЭ орондомнай фашизмын ээрхэг муухайгаар добтолон ороходо, Казахстан өөрынгөө эрхим хүбүүд, басагадые дайнда эльгээһэн юм. Тэдэнэр эрэлхэг зоригтойгоор Брест, Москвае хамгаалалсаа, Днепрые гаталалсаа, Берлиндэ добтололсоо, Прагые сүлөөлэлсөө һэн. Республикамнай фронтые хилээмэ, мяхаар, буу зэбсэгээр хангалсаа. Эхэ ороноймнай баруун областьнуудһаа нүүлгэгдэһэн хэдэн миллион украинецууд, белорус, молдаван,ородууд манай газар дээрэ хүндэ ямбатайгаар угтагдаһан байна.

Түүхэдэ үзэгдөөгүй тэрэ дайнай гал дүлэнэй үшөө замхаагүй байхада, дайсанай эзэмдэлгэдэ орожо хохидоһон Украина, Белоруссиин районуудта Казахстан мэргэжэлтэдээр, түхеэрэлгэнүүдээр, үрэһэ хүрэнгөөр, эдеэ хоолоор туһалжа эхилээ бэлэй.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Казахстанай газар дайдые ашаглаха хэрэгтэ Советскэ Союзай олон арадай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Табяад онуудай үе һанаад үзэе. Партиин уряагаар Казахстанай шэнэ газар ашаглахаяа аха дүү бүхы республикануудһаа гурбан зуун таби мянганһаа дээшэ залуушуул ерэһэн гээшэ. Шэнэ газарта «Московский», «Ленинградский», «Киевский», «Севастопольский» гэһэн совхозууд байгуулагдажа, гансахан комсомолшуудай баатаршалгын дурасхаал болоо бэшэ, харин арадуудай агууехэ хани нүхэсэлэй үшөө нэгэ дэмбэрэлтэ хэрэг болоһон шуу.

Карагандагай металлургическа заводой барилга СССР-эй арадуудай экономическа нягта харилсан туһалалсалгын толотомо жэшээ мүн. Бүхы союзна республикануудай дүрбэн зууһаа дээшэ предприяти тус заводой доменно ба мартен пеэшэнүүдэй, үйлэдбэриин, байрын, культурна ажаһуудалай барилгануудта хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые эльгээһэн байна.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА—олон национальна эбтэй этэй коллектив. Юһэдэхи табан жэлэйнь томо барилгануудта, городто, хүдөө тосхонуудташье зууһаа дээшэ наци болон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд суг хамта ажаллана.

Табин жэлэй саана Казахстанай талада Совет засаг байгуулагдажа, казах арад хүгжэлтын, эрдэм ухаанай, соёл культурын бүхы аша туһада хүртэхэ аргатай болоһо, үзэл бодолоо улам баяжуулаа. Байдал һуудалай, сэдьхэл бодолой талаар ехэ хубилалта болоһо захалһан. Социалис үзэл бодол батажан дэлгэрээ. Казахстанда эрдэм наука, искусство болон литературын туйлай ехээр хүгжэһэн ушар Ленинэй национальна политикын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэнэй элитэ жэшээ мүн. Мүнөө үедэ Казахай Наукануудай академиин, республикын научна 200-һаа дээшэ эмхи зургаанай эрдэмтэдэй хүдэлдэггүй һалбари үгы хаш даа. Казахууд мүнөө түрэл хэлэн дээрээ Маркс ба Ленинэй, Пушкин ба Бальзагай, Фирдоуси ба Руставелиин, Шевченко ба Шекспирэй зохёолнуудые уншана. Тиихэдэнь СССР-эй арадууд манай классигууд—Ибрай Алтынсарин, Чокан Валиханов, Абай Кунанбаев, Джамбул Джабаев, Мухтар Ауэзов гэгшэдые мэдэхэ, дуратайгаар уншаха аргатай болоо.

МҮНӨӨ ҮЕДЭ аха дүү арадуудай соёл культура шэнэ шэнжэ шанараар баяжанхай гээшэ. Арад бүхэнэй национальна соёл культура, ёһо заншал түхэл маягайнгаа талаар олон ондоо байбашье, үзэл бодолойнгоо талаар нэгэ шэглэлтэй. Аха дүү республикануудай литература, искусствын Казахстанда үнгэргэгдэһэн арбан, долоон хоногууд, тэрэшэлэн казах литература ба искусствын ажал ябуулагшадай манай ороной олон город, хүдөө тосхонуудаар, социалис оронуудаар аяншалһан ушар национальна соёл культурануудай хоорондоо дүтэ болохо ба бэе бэеынгээ баялигые халан абалсаха хэрэгтэ ехээр туһалһан байна.

«...үндэһэ яһатан бүхэнэй бээ даанхайгаар, эрхэ сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ, түрэл хэлэн бүхэн дээрээ литература хэблэн тараалгые үргэдхэхэ хэрэгтэ бидэнэр бүхы хэмжээгээр туһалнабди...» гэжэ Владимир Ильич Ленин тэмдэглэһэн (зохёолнуудайнь 39-дэхи боти, 114-дэхи хуудаһан).

В. И. Ленинэй туһаламжаар Казахстанай полиграфическа баазын үндэһэ һуури табигдаһан. Мүнөө республика доторнай казах, ород, уйгар, корей, бусад хэлэн дээрэ 363 газетэ, 25 журнал хэблэгдэнэ. Республикын радио болон телевидени хэдэн хэлэн дээрэ дамжуулга хэдэг.

Манай агууехэ орондо, аха дүү республика бүхэндэ элдэб национальностиин хүнүүд адли тэгшэ эрхэтэй, тэдэнэр гүрэнэй засагай зургаануудта үргэн түлөөлэлгэтэй гээшэ. Жэшээнь, Казахай республикын наймадахи зарлалай (1971 ондо һунгагдаһан) Верховно Советдэ арбан хоёр национальностиин түлөөлэгшэд ороһон юм. Казахай республикын правительство бүридхэлэйнгөө талаар интернациональна байха, тэндэ казах, ород, украинец, армян, татар болон бусад арадай түлөөлэгшэд бии.

КАЗАХСТАНАЙ Коммунис партиин зэргэдэ ороноймнай 94 наци ба үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд жагсанхай.

Наци бүхэн өөрынгөө экономикын, соёл культурын баялигые элирхэйлэн ашаглаха зуураа, ондоо нацинуудай баялигай бүхы һайн һайхан юумые халан абана. Интернациональна инмэ харилсаан манай ороной бүхы арадуудай социально-экономическа талаар саашанхи хүгжэлтын шухала арга нүхэсэл болонхой. Энэ асуудалаар хаража үзэхэ болоо һаа, Казахстанда национальна асуудалай сүм шиидхэгдээд байһан ушар хадаа дэлхэйн түүхэтэ удха шанартай байжа, Ази ба Африкын сүлөөлэгдөөд байһан олохон оронуудай анхарал татана. Тэдэ оронуудай олохон түлөөлэгшэд манай республикада ерэхэдээ, хүгжэлтын социалис арга замай үлэмжэ һайн байһанда этигэнэ.

Тусхайлан хэлэбэл, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уласхоорондын симпозиумда хабаадагшадай олонхинь тиигэжэ тэмдэглэһэн байха. Уласхоорондын тэрэ хуралдаан 1969 ондо Алма-Атада болоһон. Мүнөө Казахстанай нийслэл 1973 ондо үнгэргэгдэхөөр хараалагдаһан Ази ба Африкын оронуудай уран зохёолшодой V конференцидэ хабаадагшадые угтахаар бэлдэнэ.

СОВЕТ АРАДУУДАЙ хани нүхэсэлэй бэхижэл, национальна асуудалаар ленинизмын үзэл сурталай бэе тээшээ татадаг хүсэн, бүхы дэлхэйн оронуудай, арадуудай хуби заяанда тэдэнэй үзүүлжэ байһан нүлөө империалистнуудай һанаа ехээр зобоодог болонхой. Империалис үзэл бодолой номнолшод Ленинэй һургаалай интернациональна удха шанарые буруу болгохые, тэрэ һургаалайнь социализм амжалтатайгаар байгуулха хэрэгтэ һайнаар нүлөөлдэг байһыень нюуха далдалхые оролдон, манай орон тушаа элдэб муухай хоб хошо тараадаг гээшэ. Хамаг оролдолгонь ямаршье аша үрэ үгэнэгүй. Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн сэхэ Коммунис партимнай Совет оронойнгоо бүхы наци ба үндэһэ яһатанай бата бэхи нэгэдэлэй, бүхы хэмжээгээр һалбаран хүгжэхын ба хоорондоо бүри дүтэ болохын түлөө, манай агууехэ Союзай бүри бэхижэхын, бүри шэнэдхэн һайжархын түлөө эрид шууд тэмсэл ябуулһан, саашадаашье ябуулха байна. Амжалта туйлаад орхихо бэшэ, тэрэнээ саашадань арьбадхан хүгжөөхэ эрилтэ коммунизм байгуулгын мүнөө үеын шата табина,—гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев онсо тэмдэглэнэ.—Эндэ бүхы наци болон үндэһэ яһатанай бэе бэедээ бүри дүтэ болохо тушаа, национализм ба расизмын үзэлтэй эбсэшэгүйгөөр, совет патриотизмын ба социалис интернационализмын үзэл бодолоор совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хабаатай хүдэлмэри саашадань һайжаруулха тухай эндэ хэлэгдэнэ».

ЛЕНИНЭЙ мүнхэ һургаал хүтэлбэри болгон, совет хүнүүд интернационализмын, арадуудай аха дүүгэй ба хани нүхэсэлэй зүб замаар дабшажа ябана. Хоёр дахин ордендо хүртэһэн Казахстанай ажалшадай экономико болон соёл культураа хүгжөөлтөөр туйлаһан ехэ амжалта хадаа манай партиин ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай аша үрэ мүн. Совет ямаршье хүндэл адли Казахстанай ажалшан бүхэнэй зүрхэндэ ленинизм агууехэ сургаал, агууехэ һургаал болонхой. Энэ хадаа Ленинэй гүн һургаалаар гэрэлтүүлэгдэһэн совет арадуудай зохёон байгуулхы ажал, манай хүнүүдэй ерээдүйн этигэл найдабари, коммунизмын асари ехэ ордон бодхоолтодо бултаараа хам оролсоһон эршэ зориг, хүсэл эрмэлзэл мүн.

Казахай ССР-эй нийслэл хото—Алма-Ата. Казахстанай Компартиин ЦК-гай, Министрнүүдэй Советэй байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

...МСКҺОО ...РАГШАА...

ИРТЫШ—Холын хойто зүг руу шэглэһэн ехэ мүрэн. Энэ мүрэниие зубшаад Павлодарска, Семипалатинска, Зүүн-Казахстанай областьнуудай газар дайда нэмжыдэг. Эндэхи хүн зон «Шубуунай хүсэн — далидаа, хүнэй хүсэн — хани нүхэсэлдөө» гэдэг казах сэсэн үгын удхые хүндэлдэг зантай юм.

Дурсагдагша областьнуудай баян дэлгэр дайдада аяар юһэн город бодхоогдоһон, бултанайнь хүн зоной тоо миллионһоо дээшэ гаранхай. Табин жэлэй урда тээ энэ хизаарта ямар байһан тушаа В. И Ленинэй бэшэһэн тэмдэглэл дээрэһээ эли болодог: Омскһоо урагшаа нэмжыһэн тала дайдада ёһотойл зэрлиг байдал... Зуун хүнэй хоёрынь лэ үзэг бэшэг мэдэдэг, промышленность гэхэдэ, хэдэхэн рудник ба арһа элдэдэг, таряа татадаг хэдэн предприяти байһан.

Мүнөө эндэ танигдахаар бэшэ болотороо хубиланхай, завод, фабриканууд, хүсэ ехэтэ электростанцинууд, руднигууд баригдаһан. Тэрэ тоодо Ермаковско ферросплавай, Павлодарай тракторна заводууд, химкомбинат, Ермаковско электростанци. Тэдэнэй алиниингьшье Эхэ ороноймнай арадуудай хамтын хүсөөр баригдаһан, бултанайнь хани нүхэсэлһөө эхи захатай юм. РСФСР, Украина, Белорусси, Грузи, бусад республиканuудта бүтээгдэһэн түхеэрэлгэ, станогууд эндэ ашаглагдана.

Совет засагай түрүүшын жэлдэ эдэ областьнуудта оройдоо хэдэхэн эхин һургуули байһан һаа, мүнөө зургаан дээдэ һургуули хүдэлнэ. Ороноймнай үнгэтэ металлургиин зүүн зүгтэхи научно-шэнжэлгын түб—«Вницветмет» институт, руднигай, шанаржуулгын фабрикын, металлургиин комплекснуудай проект зохёодог институдууд эндэ бии. Область бүхэндэ драмтеатр, филармони, концертын зал, арадай хэдэн арбан театр хүдэлнэ.

Совет хүнүүдэй хүсөөр Иртыш шадарай үнгэ шарай танигдашагүйгөөр хубилгагдаа. Үльгэр домогто Иртыш дээгүүр хүсэ ехэтэ электростанцинууд һубарилдана, Бухтерминска, Усть-Каменогорско уһанай ехэ сөөрэмүүд, мүн Дээдэ Иртыш дээгүүр хоёр мянган километртэ зурыһан уһан замаар түргэн гүйдэлтэй теплоходууд шуумайлдана. Иртыш мүрэнэй үшөө нэгэ ГЭС-эй баригдахи газар мүнөө шэлэгдэнхэй. Тэндэнь хүнэй гараар тогтоогдоһон баһа нэгэ далай сэнхир долгиёо эбхэрүүлхэ.

В. ГАНЖА,
ТАСС-ай корр.
Алма-Ата.

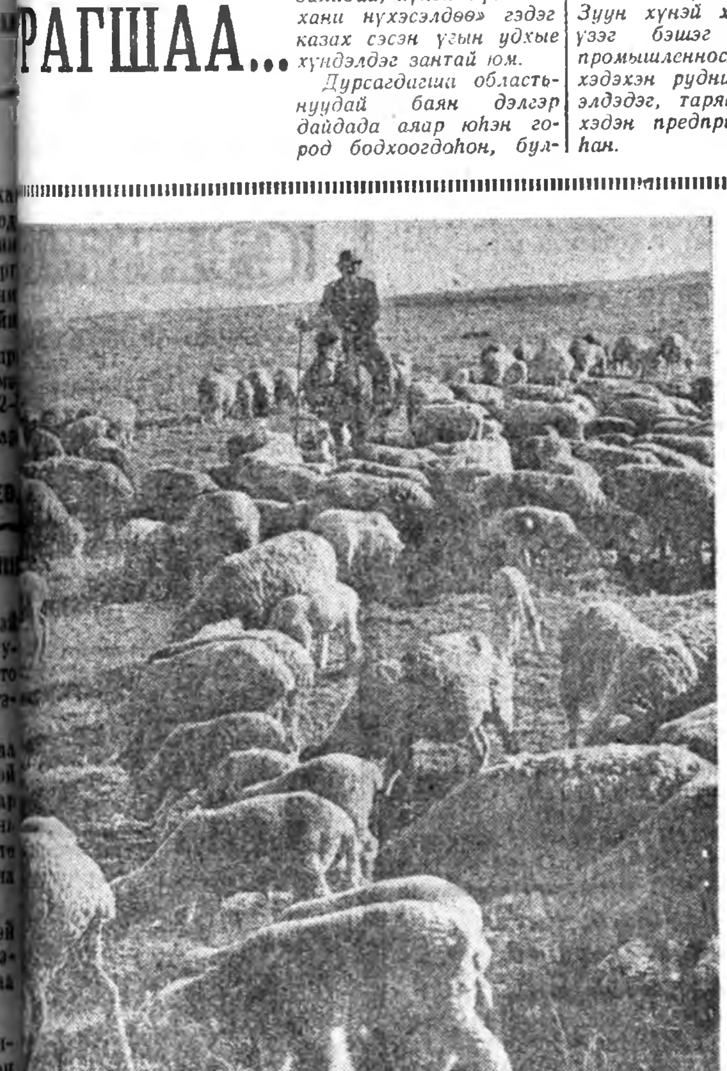

...ЗАХАЙ ССР. Маканчинска районой Фрунзиин нэрэмжэтэ кол... ахалагша хонишон Зиядан Камзанов—Семипалатинска об... эрхим хонишодой нэгэн. Түл абаха, ноохо хайшалха түсэ... жэлһээ жэлдэ үлүүлэн дүүргэнэ.
...РАГ ДЭЭРЭ: З. Камзанов хониин һүргөө адуулжа ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

«АЖАБАЙДАЛАЙ ТҮЛХЮУР»

Хамза Есенжановай «Яик—Туңгалаг уһатай гол» гэжэ трилоги — 1971 онһоо хойшо Алма-Атада ород хэлэн дээрэ оршуулагдан хэблэгдэһэн казах литературын зуудахи ном. Олон үндэһэ яһатанай ажаһуудаг манай ороной бүхы республикануудай уншагшад Баруун Казахстанай газар дээрэ Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан энэ романтай танилсаха аргатай болобо. Ород хэлэн дээрэ оршуулагдаһан шэнэ номуудай дунда хоёр ботитой «казах поэзиин антологи» бии. Энэ антологи соо XIX — XX зуун жэлэй казах уран үгын мастернуудай зохёолнууд оруулагдаһан байна. Ород поэдүүдэй хабаадалгатайгаар тус антологи хэблэлһээ гаража, казах поэзиин уншагшадые бүри олошоруулба.

— Имагтал ород хэлэн манай залуу уран зохёолдо дэлхэй дээрэ мэдээжэ болохо хэрэгтэнь туһалһан байна,— гэжэ казах хэлэ бэшэгэй эрдэмтэ, республикын Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент М. К. Каратаев хэлэбэ.—Ород оршуулагшадай аша туһаар казах уран зохёолшод ба поэдүүдэй зохёолнууд Европо ба Азиин, Африка ба Америкын 70 гаран арадуудай хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй. Леонид Соболев, Зоя Кедрина, Юрий Казаков, Павел Кузнецов, Константин Алтайский гэгшэдэй шадабари ехэтэй оршуулгые онсо тэмдэглэлтэй.

Нэгэ инмэ жэшээ дурдая: хилын саана хэблэгдэһэн уран зохёолнуудай талаар СССР-эй зүүн зүгэй республикануудай дундаһаа Казахстан түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Энээнтэй дашарамдуулан хэлэхэ болоо һаа, казах ёһотой уран зохёолшод Совет засагай байгуулагдаһан хойно бии болоһон гээшэ, — гээд М. К. Каратаев тэмдэглэбэ.

— Казах арадые гэгээрүүлэгшэ байһан Абай Кунанбаев казах соёл культурын хүгжэн һалбарха хэрэгтэ ород хэлэнэй айхабтар ехэ үүргэтэй байһаниие онсо тэдэглэһэн,— гээд эрдэмтэ саашань хэлэбэ. Өөрынгөө «захяа» соо тэрэ ингэжэ бэшэһэн: «Ородууд дэлхэй дайдые харана. Хэрбээ тэдэнэй хэлэ мэдэхэ болоо һаа, шишье энэ дэлхэйе зүбөөр харадаг болохош... Ородой соёл культура ба искусство шудала. Энэ хадаа ажабайдалай түлхюур мүн. Тэрэ түлхюурые ши абаа һаа, ажабайдалаа хүнгэдхэжэ шадахалши». Казахстанай агууехэ хүбүүнэй хүсэл бодол мүнөө бэелүүлэгдэнхэй. Агууехэ ород арадтай, ондоошье республикануудай арадуудтай хамта казахууд хүнэй ажал ябуулгын бүхы һалбарида асари ехэ амжалта туйлаһан байна. Соёл культурадаа туйлаһан амжалтануудайнь нэгэн гэхэдэ, олон жанртай уран зохёолой литература болоно.

М. Ауэзовэй «Абайн зам» гэһэн роман дэлхэйн литературын алтан жасада орохо ёһоороо оронхой. Энэ роман ород хэлэн дээрэ гуша дахин хэблэгдээ, Франци, Чехословаки, Польшо, Болгари, Румыни, дэлхэйн бусад оронуудта мэдээжэ болонхой. Сабит Мукановай «Миний мектебүүд», Габит Мусреповэй «Казахстанһаа ерэһэн солдат», Габиден Мустафинай «Миллионер», Абдижамил Нурпеисовэй «Боро хараан» гэжэ номуудай ород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэнэй удаа оршуулгануудынь Болгари, Чехословаки, Польшо, Румыни, Францида гараа.

Гэбэшье ород хэлэ гансахан казах литературын уншагшадые олошоруулна бэшэ, харин казах олониитые дэлхэйн ондоо арадуудай соёл культуратай танилсуулха арга олгоно. Жэшээнь, Алма-Атада казах хэлэн дээрэ литературна хоёр ехэ хэблэл («Агууехэ поэдүүдэй библиотекэ», «Дэлхэйн литературын библиотекэ») эмхидхэгдэхэнь.

Мүнөө республикадамнай СССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэртэ бэлдэлгэ улам үргэдэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ хүн бүхэн — хаанашье түрэһэн байг, хаана хүдэлнэб, ажаһуунаб — хамаагүй, бүхы үндэһэ яһатанай харилсаанай хамтын хэлэн болоһон ород хэлые хүндэлнэ. Ород хадаа совет арадуудые бата жагсаалтай болгохо, Эсэгэ оронойнгоо ба дэлхэйн соёл культурын туйлалтануудтай танилсуулха зэбсэг мүн.

ТАСС-ай корр.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

«ДЭЛХЭЙН ЛИТЕРАТУРЫН БИБЛИОТЕКЭ»

«ЖАЗУШЫ» гэжэ хэблэл казах хэлэн дээрэ «Дэлхэйн литературын библиотекэ» хэблэжэ эхилнэ. Түрүүшын ном—Ф. Достоевскиин «Гэмтэ ябадал ба зэмэеэ амсалга» гэжэ роман магазинуудай таг дээрэ табигдаба. Р. Джованьолиин «Спартак», Я. Гашегай «Дорюун солдат Швейкын уршагта ябадал» казах хэлэн дээрэ оршуулагдажа захалаа. Эдэ зохёолнууд энэ жэлдэ ном боложо гараха юм.

Казах хэлэн дээрэ гараха «Дэлхэйн литературын библиотекэдэ» дэлхэйн табин элитэ уран зохёолшодой бүтээлнүүд орохо.

ХАНИ НҮХЭСЭЛ — ХҮСЭН

АЛМА-АТЫН Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ пумпажан бүдэй комбинадта «Союзна республикануудай предприятинуудай техническэ хани нүхэсэл» гэжэ конкурс эмхидхэгдэбэ. Энэ конкурс «Хани нүхэсэл — хүсэн» гэһэн уряа доро Казахстанай хүнгэн промышленностиин хүдэлмэришэдые оронойнгоо түрүү предприятинуудай түрүү дүй дүршэлтэй танилсуулха зорилготойгоор үнгэргэгдэхэнь.

Алма-Атын комбинат союзна олон республикануудай хүсөөр баригдаһан, Дунда Азида ургуулагдаһан хлопогоор хангагдана. Москва, Ленинград, Ташкент, Иваново хотонуудта һураһан мэргэжэлтэд тус комбинадай цехүүдтэ хүдэлмэрилдэг.

Комбинадай хүдэлмэришэдэй нэхэһэн олон миллион метр бүд Россин Федераци, Украина, Узбекистан, Киргизи, Азербайджан, Таджикистан, бусад республиканууда ажалшадта эльгээгдэнэ.

УРАН ҺАЙХАНАЙ КОНКУРС

АЛМА-АТЫН совхоздо арадуудай хани нүхэсэлдэ зорюулагдаһан удэшэ үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ Таджикистанай кинематографистнууд хабаадалсажа, совхозой хүдэлмэришэдые Совет засагай үедэ таджик арадай соёл культурын хүгжэлтэтэй, өөһэдынгөө шэнэ хүдэлмэритэй танилсуулаа.

Энэ үдэшэ СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан циклнүүдэй нэгэн байба. Саашадаа конкурс үнгэргэгдэжэ, тэрээндэнь СССР-эй арадуудай дуу ба хатар эрхим һайнаар гүйсэдхэгшэд хабаадаха юм.

«ТҮМЭР МОДОН»

КАВКАЗАЙ арад зоной дунда «түмэр модон» гэжэ нэрлэгдэдэг ургамалые казахстанай эрдэмтэд Тян-Шаниин хойто шэлэнүүдтэ олоо. Энэ модон үнэхөөрөө түмэр шэнги хатуу, һүхөөршье сабшагдадаггүй, үмхирдэгшьегүй. Эрдэмтэд «түмэр модо» Казахстанай урда областьнуудай хадануудта тариха гэжэ дурадхана.

ЭРДЭМ УХААНАЙ ЛЕКТОРИ

КАЗАХСТАНАЙ нийслэл хотын бүхы районуудта «СССР-эй 50 жэл» гэһэн лектори нээгдэнхэй. Эндэ Казахай ССР-эй Наукануудай академиин академигууд, гэшүүн-корреспондентнүүд, наукануудай доктор ба кандидадууд, партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай үмэнэ лекци уншана, хөөрэлдөө хэнэ.

Тэдэнэр предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, институдуудай студентнүүдтэ ошожо, коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулгада СССР-эй арадуудай хани нүхэсэлэй ямар ехэ үүргэтэй байһан тушаа, национальна соёл культурануудай харилсаан, совет арадуудай эбтэй бүлэ соо Казахстанай хүгжэлтэ тухай хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна.

ТАСС-ай корр.

ТҮРЭЛХИДЭЙ ҺАЙШААЛДА ХҮРТЭНЭ

Олон ондоо яһатанай үхибүүд эндэ сугларжа, бүхэли үдэрөө хүхюутэйгээр үнгэргэдэг. Гурба һаратайһаа эхилээд, һургуулида орохо болоторoo энэ ясли-саадта ябаһан, хүмүүжүүлэгдэһэн үхибүүдэй тоо хоёр зуу һайса гаран болонхой.

Хэжэнгын аймагай Вознесеновкэ тосхондо 1968 ондо бии болгогдоһон геологуудай үхибүүдэй «Кристаллик» гэжэ саад тухай эндэ хэлэгдэнэ. Мүнөө үедэ «Кристаллигта» 52 үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ ажалда 15 жэл хүдэлмэрилжэ байһан няня Галина Ивановна Климовае эндэхид һайшаан магтадаг. Галина Ивановна бишыхан хүүгэдтэ тон дуратай. Тэрэнэй Люба басаган дунда һургуули дүүргэмсээрээ, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ мэргэжэл шудалаад, эжытэеэ эндэ хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй.

Тус саадые даагша Валентина Васильевна Гальченко саадайнгаа түүхэ тухай манда һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

— Манай саадта гансал Ермаковско экспедициин геологуудай хүүгэд ябадаг. Дүрбэн жэлэй саада тээ 50 үхибүүнэй һууритай болбосон түхэлтэй байратай болоно, амараа һэмди. Тэрээн соомнай үхибүүдэй наадаха, амарха, эдеэлхэ һаруул, ууҗамшье таһагууд бии. Таһагуудай түхеэрэлгын шэмэглэлэй талаар манай саад аймаг соогоо яһала суутай байха. Үхибүүдтэ харуулан ойлгуулха талаар пособи болон тэдэндэ шухала асуудалнуудаар тусхай пластинкануудые Апрельковскэ заводһоо асаруулдагбди.

Жэлэй ямаршье сагта Вознесеновкэ ерэһэн геологой бүлэ ясли-саадта үхибүүгээ оруулхын тула ээлжээндэ байдаггүй юм. Саад тэдэнэрые дүүрэн хангадаг.

Ариг сэбэрые сахиха талаар тус ясли-саадта ехэ юумэн хэгдэнэ. Аймагай санэпидстанциин зүгһөө шалгалта оло дахин ябаһан. Саадай дурадхал, гомдолой дэбтэр харахада, һайн тэ талаһаа дурдалга байдаг юм.

«Кристаллик» саадай коллективэй ажалай дүй дүршэлые халан абахын тула Хэжэнгын аймагай үхибүүдые хүмүүжүүлхэ зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерэдэг.

Заншалта болоһон хэмжээ ябуулганууд тус саадта олон юм. Тэдэнэрыень айлшад һонирхон хараха зуураа, өөһэдынгөөшье хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхые оролдодог. Эхэнэрнүүдэй һайндэртэ хүнүүд ёһотой баглаа сэсэгүүдые гансал эндэ харадаг. Саадтаа үхибүүд сэсэгүүдые таряад, эжынэртээ баридаг.

Коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тус коллективэй хэрэг ажал үнэхөөрөө түрэлхидэй һайшаал магтаалда хүртэнэ.

В. ТОКТОХОЕВА.

МАЛШАН НЭРЭЕЭ СУУРХУУАНА

Юрий Базаров Яруунын совхозой мал шахан таргалуулдаг гүүртэдэ ажаллана. Малые харууһалхадаа ехэл бэрхэ хүн гэжэ нютагайнь зон хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, тэрэнэй харууһалдаг мал хашарагтаа гурбан центнерһээ дээшэ шэгнүүртэй болоод байдаг.

Залуу малшан үүлтэртэ 90 гунжадые харууһалжа томо болгоо. Зэдын, Хориин болон республикын бусад аймагуудай ажахынуудта эдэ малынь худалдагдаа. Ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Юрий Чимитович Базаров ВДНХ-гай бронзово бага медаляар шагнагдаһан, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

А. ШУЛУНОВ.

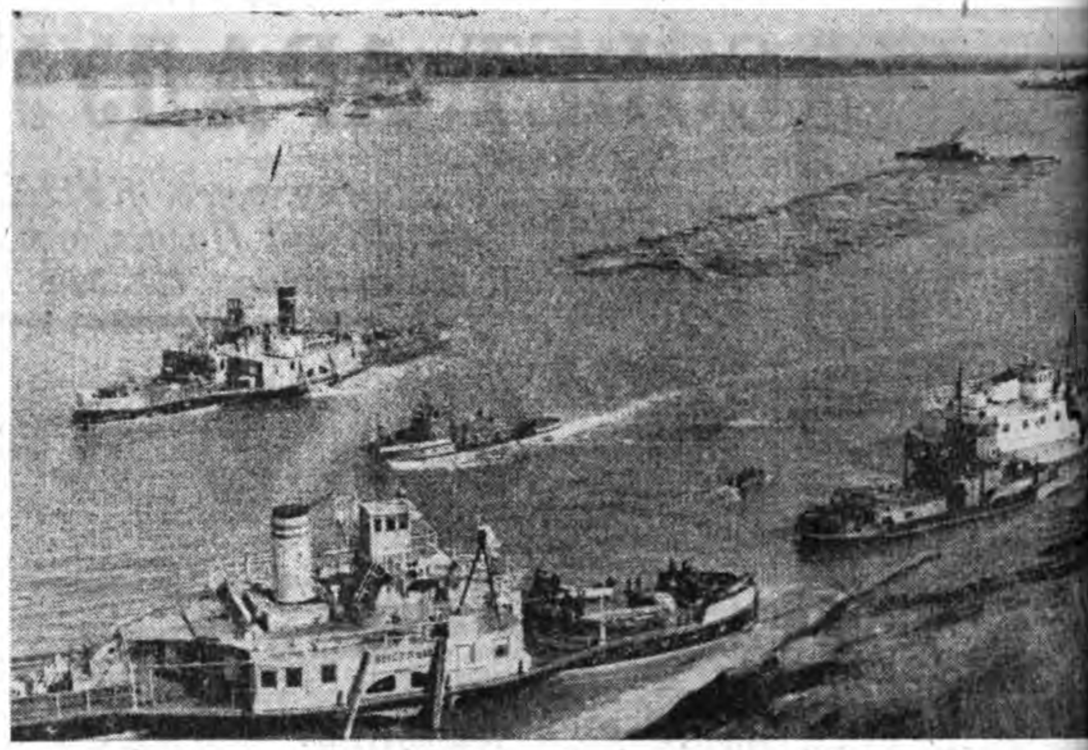

Ороной арадай ажахыда тон хэрэгтэй ашаанууд Вятка, Молома, Кобра ба бусад мүрэнүү[д] дээр эгээ холын өбластьнуудта эльгээгдэнэ.

Бассейнэй хүдэлмэрилэгшэд 2 миллион 460 мянган тонно ашаа, миллион кубометр мо[до], 1 миллион 200 мянган пассажир табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ зөөхэ даабаритай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вятка мүрэн дээрэ модо урадхуулга.

ТАСС-ай фотохронико.

КОЛХОЗНИГУУД БАЯР ХҮРГЭБЭ

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай дууша, хатарша басагад, хүбүүдһээ бүридэһэн агитбригада Сэлэнгын аймагай Ленинэй, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудаар хоёр үдэр соо аяншалба. Тиигэхэ зуураа һү һаалиин фермэнүүд, полевой станууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдтэ ажалайнь забһарлалгын үедэ наада харуулһан байна.

Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд В. Пестерова, Т. Пудова, О. Шмакова, Я. Иванов, В. Жуков, Г. Назарова, Р. Курушина болон бусад колхознигуудта халуунаар угтагдаа. Хүдөөгэй ажалшад айлшадтаа баяр хүргөөд, хожомоо ерэжэ байхыень уряа.

В. ЗУБАРЕВ.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ЗУРГААДАХИ УУЛЗАЛГЫН УДАА

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнуудай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданай зургаадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, түрүүшын уулзалгаһаа эрхим һайнаар наадажа эхилһэн командануд олон очкотой боложо, таблицын түрүү һууриа гараба. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Благовещенскын «Амур», Урда Сахалинай «Сахалин», Хабаровскын СКА командануд болоно. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада зоно соогоо эрхим һайнаар наадажа захалһан «Амур» командын футболистнууд зургаан уулзалгаһаа Владивостогой «Луч», Ангарскын «Старт», Братскын «Сибиряк» командануудые шүүһэн, Красноярскын «Автомобилист», Хабаровскын СКА, Сахалинай командануудтай тэнсэһэн байна.

Нүгөөдэ—«Сахалин» командын футболистнууд энэ жэлдэ илангаяа шадамар бэрхээр наадажа ябана. Эдэнэр үнгэргөөд ябаһан табан уулзалгаһаа Хабаровскын, Владивостогой, Братскын, Красноярскын командануудые шүүһэн, «Амур» командатай тэнсэһэн байна. Дурсагдагша хоёр командын футболистнууд мүнөө дээрээ нэгэшье командада шүүгдэнгүй, эрхим һайнаар наадажа ябана.

Дүрбэдэхи һуурида гараад ябаһан Шэтын СКА-гай футболистнууд үнгэргэгдөөд ябаһан табан наадандаа нэгэл командада шүүгдэбэ. Эдэнэртэ айлшаар ерэһэн Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командын футболистнууд талмайн эзэдые 2:3 тоотойгоор шүүгдэһэн байна.

Мүнөөдөө наймадахи һуурида ябаһан манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд бирагүйхэнөөр наадаба. «Сэлэнгэ» команда «Луч», Хабаровскын СКА командануудта 1:0, 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Удаадахи наадануудаа—майн 25-да «Амур», майн 29-дэ «Сахалин» командануудай талмай дээрэ үнгэргэхэ юм.

Уншагшадай анхаралда командануудай хэдыдэхи һууря эзэлжэ ябаһан тухай таблица толилогдобо.

Командануд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очконууд
«Амур» Благовещенск	6	3	3	0	10—3+7	9
«Сахалин» Ю-С.	5	4	1	0	6—1+5	9
СКА Хабаровск	6	4	1	1	7—2+5	9
СКА Шэтэ	5	3	1	1	7—4+3	7
«Аэрофлот» Эрхүү	5	2	1	2	4—4±0	5
«Автомобиль» Кр.	6	2	1	3	4—5—1	5
«Луч» Вл.	6	2	1	3	3—8—5	5
«Сэлэнгэ» У-Удэ	5	1	2	2	2—4—2	4
«Вулкан» П-К.	6	1	2	3	5—7—2	4
«Сибиряк» Братск	6	1	2	3	2—6—4	4
«Старт» Ангарск	6	0	1	5	2—9—7	1

ЭДИРШҮҮЛ ХҮСЭЕЭ ТУРШАНА

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай спортын зал соо волейболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Эндэ «Труд» бүлгэмэй эдир хүбүүд, басагад бусадһаа эрхим һайнаар наадажа, түрүү һуури эзэлбэ. Хоердохи, гурбадахи һууринуудые «Забайкалец», «Локомотив командануудай спортсменүүд эзэлээ.

1971 ондо республикын, «Труд» бүлгэмэй чемпион болоһон Захаминай аймагай Баян голой дунда һургуулиин басагадай команда Барнаул хотодо үнгэргэгдэһэн зонын мүрысөөндэ эрхимлэжэ ерээ һэн. Тэдэнэр эндэ Омск, Новосибирск, Томск болон бусад городуудай спортсменүүдые шүүжэрхёод ерээ һааб даа. Мүнөө эдэнэр РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхэ хахад финальна мүрысөөндэ хабаадалсахаар бэлдэжэ байна. Энэ мүрысөөн июлиин 24—30-най үдэрнүүдтэ Эрхүү хотодо үнгэргэгдэхэ юм. Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсажа ябаһан эдэнэр өөрынгөө бүлгэмэй дунда һайн амжалтатай.

Нааданай хоердохи хахадай эхилхэдэ, мүрысөөндэ һүүлшын һууринуудые эзэлжэ ябаһан командануд эрхимлэгшэдээ хүсэхын хойноһоо үсэд шанга тулалдаа, гоё һайхан наада харуулха болоно.

Б. БАЛЬЧИНОВ.

ТАРЯАШАДАЙ АША ТУҺАДА

1968 ондо Перугэй засаг түрэдэ Воласжо Альварадо гэгшын ерэһэнэй һүүлээр ороной арад зоной ажаһуудалда социально-экономическа ехэ хубилалта боложо эхилһэн юм. Газар тарялангай реформо тухай хуули гаргалга правительствын хараалһан шухала хэмжээнүүдэйнь нэгэн болоно. Бүхы үе наһаараа газар эдлэжэ байһан латифундистнуудай эзэрхэхэ ябадалые усадхажа, газараа элдүүрилдэг хүнүүдтэ үгэхэ гэгдэнхэй.

Энэ реформын хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ, таряашадта ямар аша туһатай байһан тухай Перугэй хүдөө ажахын министр Энрике Бальдес Ангуло АПН-эй корреспондент Г. Васкарсельдэ нигэжэ хэлээ:

Газар тарялангай аграрна реформо үнгэргэхэ үедэ ороной мал ажахын шэглэлтэй хадалиг районуудта газар тарялангай промышленна комплекснуудай бааза дээрэ хүдөө ажахын кооперативуудые байгуулгаар олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэбэ,—гэжэ Энрике Вальдес Ангуло хэлэнэ.

Мүнөө үедэ Перудэ орой хамта 2,9 миллион гектар газар олониитын мэдэлдэ оруулагданхай. Тэрэнэй 2,5 миллион гектарынь хахад миллион шахуу таряашадай хэрэглэмжэдэ үгтэбэ.

Газараа хамтаржа элдүүрилхэ гэһэн арга эндэ баримталагдана. Ажал хэрэгээ хубилгажа байһан эдэ кооперативууд, хүдөө ажахын бүлгэмүүд, мүн таряашадай общинанууд гүрэнһөө туһаламжа болгон зээлеэр мүнгэ зөөри, техникэ абана. Энэ мүнгэ зөөри хүдөө ажахые хүгжөөлгын банкһаа абадаг. Тэрэ мүнгэеэ яажа, хаана гаргашалха тухайнь тус банк мэдэжэ байдаг юм. Хүдөө ажахын министерствын зүгһөө техническэ туһаламжа хүргэгдэнэ.

Хүдөө ажахыда хэгдэжэ байһан хубилалтын аша туһатай байһаниинь эли болоо. Орон дотор саахар үйлэдбэрилгэ 200 мянган тонноһоо үлүүгээр нэмээ. Энэ жэлдэ урда жэлнүүдэйхиһээ һайн дүнгүүд туйлагдаха: 900 мянга шахуу тонно саахар үйлэдбэрилэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ тарилгын талмай үргэдхэгдэхэгүй. Эдэ бүхы амжалтанууд Перугэй таряашадай эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанһаа дулдыдаха бшуу.

Хүдөө ажахын кооперативуудые үргэдхэхын, тэдэнэй арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхын, ашаг олзо нэмээхын гүрэнэй туһаламжаар үйлэ[дбэ]рие һайжаруулха проект[нүүд] зохёон табигдана. Жэшээнь, түсэбүүд дотор химиин ба [...]һанай предприятинуудые, [...] бодо мал үсхэбэрилхэ түбүү[д] гахайн, шубуудай фермэнү[үд] барихаар хараалагдана.

Газар тарялангай ре[формо] тухай хуули дотор хэлэгд[эһэн] зүйлнүүдые дүүргэжэ шад[...] латифундинууд тараагдажа, зарынь таряашадта үгтэхэ. [...] хэдэ газар тарялангай рефор[мын] түрүүшын шата хэгдэхэ юм.

Удаадахи шатада «минифу[ндинуудай]» гэһэн асуудал шиидхэлгэдэ хү[...] мэреэ шэглүүлхэбди. Гол [...] бага газартай таряашадые к[оопе]ративуудта нэгэдүүлхээр хар[аа]лагдана. Энээнэй ашаар таря[...] үрэ ехэтэйгээр ашаглагдаха, [...]дөөгэй газар нютагуудай бай[...]ламжа һайжарха, хүдөө ажа[хын] продуктнуудые тушаалга гү[...]шуулагдаха байна.

— Перугэй газар таряала[нгай] реформо,—гэжэ Энрике Ва[льдес] Ангуло түгэсхэлдөө хэлэбэ,—[...] сэдөө бага, мүн дунда зэр[гын] хэмжээнэй газартай байлгые [...] додоо дэмжэнэ, һайшаана. [...]шье шэнэ томо предприяти[...] тухай хөөрэлдөөнэй гара[...] хамтаржа ажахыгаа эрхилхэ [...] үйлэдбэридэ хэрэглэхые,—о[...]гоор хэлэбэл, кооперативу[...] таряашадай общинануудые [...]гуулха хэрэгые—һайшаан[а]. Энээгээр лэ хүдөө ажахын [...]лэдбэрие һайжаруулха арга[...]бди.

(АП[Н])

ХИЛЫН САДАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ЛЕНИНСКЭ ЗАЛАН СЭХЭ ПОЛИТИКА

Советскэ Союз гадаадын-политическэ программаяа эдэбхитэйгээр, сэхэ шууд дүүргэлтэ болгон, амгалан тайбанаар харилсан оршохо политика бэелүүлхэ хэрэгтэ шухала илалтануудые туйлана гэжэ дэлхэйн хэблэл, КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, тэмдэглэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй дүнгүүдтэ «Правдын» зорюулһан, «Партиин ленинскэ политикын агууехэ хүсэн» гэжэ түрүү бэшэгэй дүүрэн текстые гү, али хуряангы удхые гадаадын оронуудай газетэнүүд толилжо үргэлжэлһөөр.

ПРАГА. «КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум политическэ шухала удхатай ябуулга мүн гэжэ хаа хаанагүй угтаа, ниитын элдэб байгууламжатай гүрэнүүд амгалан тайбанаар зэргэ оршохо тухай ленинскэ ёһо гуримуудта үнэн байдаг Советскэ Союз КПСС-эй XXIV съездын хараалһан эб найрамдалай программые үндэһэ болгон, эб найрамдалта гадаадын политика сэхэ шууд бэелүүлнэ, хойшодоошье иимээр бэелүүлхээр гүйсэд шиидэнхэй»,—гэжэ Чехословакиин «Свобода» бэшэнэ.

СОФИ. «Ниитын элдэб байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо хараа бодол хэлбэришэгүйгөөр баримталан, социализм ба коммунизм байгуулха хэрэгтэ таарамжатай оршон байдал бусад социалис гүрэнүүдтэй хамта хангаха гээшэ Совет гадаадын политикын хараа шэглэл болоно», — гэжэ «Отечествен фронт» бэшэнэ.

БЕРЛИН. «Нойес Дойчланд», «Берлинер Цайтунг», «Дер Морген», «Бауэрн-эхо» газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай Пленум тухай мэдээсэлнүүдые «XXIV съездын амгалан зорилгото программые КПСС сэхэ шууд бэелүүлнэ», «Совет политикын шухала зорилгонууд», «Эб найрамдалта политикые КПСС хэлбэришэгүй бэелүүлжэ үргэлжэлһөөр» гэһэн гаршагуудтайгаар толилһон байна.

Л. И. Брежневэй элидхэлые, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюултүйн хэрэгүүдые бэхижүүлхэ тухай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй тааралдуулан, ЦК-гай Политбюрогой бэелүүлһэн ажал ябуулгые Пленум һайшаан дэмжээ гээд «Нойес Дойчланд» мэдүүлнэ.

ПАРИЖ. Советскэ Союзай баримталан бэелүүлжэ байгаа политикын генеральна хараа шугамые тодорхойлһон КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые КПСС ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгоно гэжэ «Юманите» газетын Москвадахи тусхай корреспондент Макс Леон, КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй хүдэлмэри тухай мэдээсэхэдээ, тэмдэглэбэ.

АЛЖИР Советскэ Союзай сэхэ шууд бэелүүлжэ байгаа политика, дэлхэйн социализмын, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй үндэһэн эрилтэнүүдтэ харюусана, элдэб социальна байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гол ёһонуудай бэелэлгэдэ, империализмын эзэрхэг түримхэй политикада харюу сохилто хангалгада эдэбхитэйгээр нүлөөлнэ гэжэ «Ашшааб» газетэ тэмдэглэнэ.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Бонной парламентын эсэслэн баталһан, Советскэ Союз ба Польшотой ФРГ-гэй хэһэн договорнууд шухала удха шанартай гэжэ Баруун Берлинэй зонхилхы бургомистр Клаус Шюц тэмдэглээ. Эдэ документнүүд эб найрамдалай ба арадуудай хоорондо үгээ ойлголсолгын хэрэгтэ аша туһатай гэжэ «Берлинер штимме» гэжэ журналда толилогдоһон статья соогоо тэрэ бэшэнэ. Москвада, Варшавада абтаһан договорнууд Баруун Берлиндэ онсо шухала удха шанартай, юундэб гэхэдэ, тэдэ городой ерээдүйе хангаха, хүршэ ГДР-тэй харилсаа холбоогоо заһаруулха арга олгохо байна гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байха юм.

АММАН. (ТАСС). 1972 ондо Советскэ Союз Иордани хоёрой хоорондо хэгдэхэ соёлой холбоо барисаанай түсэб эндэ баталагдаба.

Һуралсалай ба гэгээрэлэй, соёл культурын ба искусствын элүүрые хамгаалгын, спортын ба залуушуулай хани харилсаанай талаар холбоо барисаае улам хүгжөөхэ тухай түсэбөөр хараалагдана.

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). СССР Финлянди хоёрой хоорондо научно - техническэ харилсаа холбоо хэхэ комиссиин XVIII сесси майн 23-да эндэ хүдэлмэрээ эхилбэ. Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо М. П. Ковалев — комиссиин совет талые, академик К. Вилкуна — финскэ талые толгойлно.

Сесси комиссиин хүдэлмэриин бүлэгүүдэй ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолхо, тэдэнэй дүй дүршэлые шэнжэлхэ байна.

ТОКИО. (ТАСС). Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл фронтые орон дотор байгуулха уряатайгаар Японой профсоюзуудай генеральна Соведэй түрүүлэгшэ Макото Итикава үгэ хэлэбэ. Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл фронт олоной хабаадалгатай, дайшалхы байха ёһотой гэжэ 4 миллион 300 мянган хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые нэгэдүүлнэ гээд Японой эгээн ехэ профсоюзые хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлээ.

НИКОЗИ. (ТАСС). Арал дээрэхи сэрэгэй баазануудта эшээлдэг Англиин сэрэгүүдэй 3 үдэрэй һуралсал Кипрэй баруун-урда райондо эхилбэ гээд Кипртэхи Англиин сэрэгэй баазануудай командовани мэдээсэнэ.

ДРВ. РАКЕТНЭ ЧАСТИИН СЭРЭГШЭД ДОХЕОГООР ДАЙШАЛХЫ ҺУУРИНУУДАА ЭЭЛНЭ.

ВИА—ТАСС-ай фото.

ЛОНДОН

БАЙЛДААНУУД ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Түбэй хада гүбээлиг газар дээгүүр гарадаг 14-дэхи харгые эзэлхын тула Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба дахуул сэрэгүүдэй хоорондо шанга байлдаанууд болоно. Контум хото хүреэлэлгэдэ оронхой. Эндэ дайсанай добтолгонуудта патриодууд шанга сохилто хэнэ. Майн 23-да тус хотоһоо урдуур 15 километртэ байлдаан болоһон байна.

Анлок хото шадар, Меконг мүрэнэй адагта байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд Фыоктуи провинцида дайсанда шанга сохилто хэжэ, Сайгонһоо зүүн урагшаа 72 километрэй газарта оршодог Датдо хотын зарим хубиие эзэлээ. Эндэһээ баруулжаа оршодог 23-дахи харгы дээрэхи хүүргые патриодууд тэһэлһэн байха юм.

Тхыатхиен провинцида, тэрэнэй түб хото Хюэ шадар болоһон байлдаануудта хархис этэгээдүүд ехэ гээлтэ хоролтодо ороо.

ХАНОЙ. (ТАСС). Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын баримтануудай ёһоор, майн 5-һаа 17 болотор Тхыатхиен провинцида болоһон байлдаануудай үедэ дайсанай 400 гаран солдат, офицер хүлһөө буулгагдаһан, 4 самолёт буудажа унагаагдаһан, шухала үүргэтэй 3 хүүргэ тэһэлэгдэһэн, Хюэ хотые Хайван уулын хормойдохи һуурин тосхонуудтай холбодог харгы таһа дүүрэн абтаһан байна.

Майн 14—16-да Хюэ хотоһоо урдуур болоһон байлдаануудта Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд сайгон армиин 3-дахи полкын 150 солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаһан, шархатуулһан байха юм.

Нэмэлтэ баримтануудай ёһоор, май һарын түрүүшын хахадай турша соо Лонган провинцида дахуул сэрэгүүд 700 гаран солдадаа алдаа. Патриодууд дайсанай сэрэгэй 13 машина һандааһан, түлишэтэй ехэ склад тэһэлһэн, 13 һуурин тосхон сүлөөлһэн байгаа.

БОНН

ФРГ-гэй ПРЕЗИДЕНТ ХУУЛИНУУДЫЕ БАТАЛБА

ТАСС

Бундестагаар һайшаагдаһан, СССР ба ФРГ-гэй хоорондын договорые эсэслэн баталха тухай Хуулида, мүн ПНР ба ФРГ-гэй хоорондын договорые эсэслэн баталха тухай Хуулида ФРГ-гэй федеральна президент Г. Хейнеман гараа табиба.

Федеральна хуулинуудай бюллетеньдэ тунхаглахын тулада хоёр Хуули ФРГ-гэй Юстициин министерствэдэ эльгээгдэхэ юм. Энээнэй һүүлээр Советскэ Союз ба Польшотой ФРГ-гэй хэһэн договорнуудые эсэслэн баталалгын грамотануудта президент Г.Хейнеман гараа табиха.

ВАРШАВА

Э. Герек үгэ хэлэбэ

ТАСС

ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэдэй Бүхэпольшын зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ. Социалис байгуулалта, ПОРП-гэй бэелүүлжэ байгаа аграрна политика үйлэдбэрие хүгжөөхэ, ниитын ехэ хубилалтануудые хүхэ арга боломжонуудые ороной хүдөө ажахын үмэнэ нээжэ үгэнэ гээд тэрэ тэмдэглээ.

Үйлэдбэриин түрүү аргануудые хүдөө ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлхыень, бии байһан арга боломжонуудаа һайнаар ашаглахыень ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь таряашадые уряалаа

АНКАРА

Турциин шэнэ правительство

ТАСС

Премьер-министр Ферит Мелен толгойлогшотой Турциин шэнэ правительствын бүридхэгдэһэн тухай эндэ соносхогдобо. Халюк Байюлькен шэнэ кабинедтэ гадаадын хэрэгүүдэй министр зандаа үлөө, Мехмет Измен, — национальна оборонын министр, Зия Мюэззиноглу финансын министр болоо. Шэнэ правительство дүн хамта 25 министрһээ бүридэнэ.

ПРАВДА БУРЯТ[ИИ]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [...] һюжоруулгада түшэглэн» А. Сипко гэгшын корр[еспон]денци. «Ажал хэрэгүүд [...]тай» — Б. Дугаровай [...] «Летопись соревнован[...]» суглуулбари. ТАСС-ай һу[үлэй] һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: [...]ни барисаанай географ[...] В. Улановай статья. «Яр[...]» нуурнуудай байлгые га[...] — А. Белобородовой [корресп]онденци. Партийна ком[...]дэй пленумүүдтэ.

Гурбадахи хуудаһанда: А[...]ротаевагай «Прокурор» [...] очерк. Сионизм тухай А[...] статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...]сэл үргэлжэлһөөр» — А[...] статья. Юртэмэ дэлхэй[...]нин. Спортын мэдээсэл.

ЭНХИР ЭКРАН

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА[…]
14.05 — һургашадта [...]лагдаһан дамжуулга. 14.3[...] орон дотороо һонин. 14[...] концерт. 15.55 — олон [...] он арадуудай ленинскэ [...] ситет. УЛААН-УДЭ ХАР[УУЛ]НА: 21.10 — «Дорогами [...]ства» гэһэн документ[аль] фильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ[А]

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА[…]
16.35 — «Черное сол[нце]» гэһэн уран һайханай ф[ильм]. 18.15 — футболоор [...] оронуудай дунда түрүү [...] эзэлхын түлөө эхилһэн [...]да Москвагай «Динамо» [...]ландиин «Глазго Рейндж[ерс]» командануудай наадан [...]лагдаха. 19.00 — «Время» [...]һэн һүүлэй һонинной програ[мма].

УЛААН-УДЭ ХАРУУЛН[А]
19.30 — телепанорама. [...] — совет прокуратурын 50 [...]лэй ойдо зорюулагдаһан [...]жуулга.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА[…]
21.00 — «Война и мир» [...]һэн уран һайханай филь[м] 2-дохи серинь харуулаг[...] 21.40 — фильм-балет. 2[...] — спортын программа. [...] — концерт. 24.00 — «Вре[мя]» гэһэн һүүлэй һонинной про[грам]ма.

Редактор Ц. Ц. ЦЫБУДЕЕВ.

Н-03539. Заказ № 1267.